

အောင်ဆန်း လရောင်တစ်ခြမ်း

PAINTED BY AUNT BUNNY (stars)

ကြယ်နီစာပေသိုက်

တိုက် (၈)၊ အမှတ် (၂၀၂)၊ အင်ကြင်းမြိုင်အိမ်ရာ
ဗိုလ်ချုပ်လမ်း၊ ဗဟန်း
ရန်ကုန်မြို့။
ဖုန်း - ၇၂၆၉၆၃

ကြယ်နီစာပေသိုက်၊ စာအုပ် - ၂

**အောင်ဝေး
လရောင်တစ်ခြမ်း**

စိစဉ်သူ - သပြေ

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ်

၉၂၃/၂၀၀၃ (၉)

မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ်

၈၈၄/၂၀၀၃ (၁၀)

ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်း

ပထမအကြိမ်၊ ၂၀၀၃ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ

အုပ်ရေ

၁၀၀၀

ထုတ်ဝေသူ

ဦးခင်မောင်သိန်းဆွေ

သလ္လာဝတီစာပေ

တိုက် ၂၄၀/အခန်း (၃)၊

ဇေယျသုခလမ်း၊ ၂၅ ရပ်ကွက်

သုဝဏ္ဏ၊ ရန်ကုန်မြို့။

ပုံနှိပ်သူ

ဦးကျော်လှိုင်

စေတနာအောင်ဆက် (၅၅၇၃)

အမှတ်-၅၉၊ ၁၉ လမ်း

ရန်ကုန်မြို့။

မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း - အံ့ဖွယ် (Star)

ကွန်ပျူတာစာစီ - Dream City

စာအုပ်ချုပ် - ကိုမြင့်

တန်ဖိုး - ၅၀၀ ကျပ်

မာတိကာ

-	စာရေးသူ၏အမှာ	၇
၁။	ကဗျာဆရာ ဂျာနယ်လစ်	၉
၂။	ကြယ်စုံမြူးသောည	၁၃
၃။	လစ်ဗင်ဂတူဂဲသာရဝံပုလွေ	၂၁
၄။	မမ ကက မထသ	၂၇
၅။	သူတို့ရေး၍ သူတို့ကြိုက်သောစာ (အောင်ဝေး၏ ဒိုင်ယာရီ)	၃၃
၆။	သောင်တူးသဘော	၃၇
၇။	ဘာကြောင့် ဘာကို ဘယ်လို လေးစားပါသနည်း	၄၁
၈။	ကျောက်ထက်အက္ခရာများ (အောင်ဝေး၏ နာမည်)	၄၇
၉။	ရှင်တမ်းစာ	၅၉
၁၀။	ဒီဝဇိုးငှက်သို့တမ်းချင်း	၆၃
၁၁။	လရောင်တစ်ခြမ်း	၇၃
၁၂။	မုဆိုးစိုင်းသင် ဂျာနယ်လစ်ဇင်	၇၇

စာရေးသူ၏ ထုတ်ဝေပြီးစာအုပ်များ

- ၁။ ယာမာဂူချို ခင်ဆွေရီသို့ [၁၉၉၁]
- ၂။ ချစ်သူ မြင်းသည်တော်
- My Beloved Calvaryman** [၁၉၉၅]
- ၃။ မြင်းကုန်းနှီးပေါ် ရွက်လွင့်
- Sailing on Horseback** [၁၉၉၇]
- ၄။ လက်ရွေးစင်ကဗျာများ (၁၉၈၂-၈၈) [၁၉၉၉]
- ၅။ တောရိုင်းလေ [၂၀၀၂]
- ၆။ လင်းယုန်လေညင်း [၂၀၀၂]
- ၇။ ခရမ်းနုရောင်နှင်း [၂၀၀၃]
- ၈။ ဆင်းရဲသောမိဘရဲ့ စာတော်သောသား [၂၀၀၃]
- ၉။ ကဗျာအလုပ်ရုံကလေး (၁) [၂၀၀၃]
- ၁၀။ အေးမြမြမီးလျှံ [၂၀၀၃]
- ၁၁။ ခံစားမှုကထာ [၂၀၀၃]
- ၁၂။ ကဗျာအလုပ်ရုံကလေး (၂) [၂၀၀၃]
- ၁၃။ လရောင်တစ်ခြမ်း [၂၀၀၃]

စာရေးသူ၏ အမှာ

ယခုစာအုပ်အတွက် ထုတ်ဝေသူက ဘယ်လိုစုစည်းမှု ခေါင်းစဉ်တပ်
မလဲဟု စာမူအမျိုးအစားကို မေးလာသည့်အခါ စာရေးသူ ကျွန်တော့်
ဘက်က အမှတ်တမဲ့ပင် **'Art Journalism'** ဆောင်းပါးများစုစည်း
မှုပါ' လို့ အဖြေပေးလိုက်မိ သွားပါသည်။

ယခု 'လရောင်တစ်ခြမ်း' စာအုပ်ပါ ဆောင်းပါးအများစုကို
'Art Journalism' ဟု ရည်ညွှန်းလိုက်ပါသည်။ ။

အောင်ဝေး

၂၀၀၃ ခုနှစ်၊ မေလ
ရန်ကုန်မြို့။

ကဗျာဆရာ ဂျာနယ်လစ်

အင်တာနက်ခေတ်ပြောင်း တော်လှန်ရေးကြောင့် သတင်းစာများ ခေတ်
နောက်ကျ ကျန်ရစ်စေခြင်းမရှိစေရန် ရည်ရွယ်လျက် ကမ္ဘာ့ သတင်းစာ
အသင်းသည် (၃)ရက်ကြာ ညီလာခံတစ်ရပ်ကို ဘရာဇီးနိုင်ငံ ရီယိုဒီဂျနေ
ရိုးမြို့တွင် တနင်္လာနေ့၌ ဖွင့်လှစ်လိုက်သည်။

အင်တာနက်ခေတ်ပြောင်း တော်လှန်ရေးနှင့်အတူစာဖတ်ပရိသတ်
နှင့် ကြော်ငြာသူများသည် သတင်းသိရှိနိုင်ရန်နှင့် ဈေးကွက်ထိုးဖောက်
မှုများ ပြုလုပ်နိုင်ရန် အင်တာနက်ဝက်ဘ်ဆိုက်များ အသုံးပြုမှု တိုးတက်
မြင့်မားလာချိန်တွင် သမားရိုးကျ ရေးသားထုတ်ဝေနေသော သတင်းစာ
များ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် ပတ်သက်၍ အချေအတင် ဆွေးနွေးငြင်းခုံမှုများ
ပြုလုပ်နိုင်ရန် ကမ္ဘာ့သတင်းစာ အသင်းက ညီလာခံကျင်းပခြင်းဖြစ်သည်။
အင်တာနက်သည် သတင်းစာများ၏ ပုံသဏ္ဍာန်ပျက်ပြားစေရန် ပြုလုပ်ဘိ
သကဲ့သို့ရှိနေကြောင်း ဖော်ရက်စတာ အတိုင်ပင်ခံလုပ်ငန်း၏ မီဒီယာ
သုတေသန ညွှန်ကြားရေးမှူး ခရစ္စတိုဖာချာရွန်က ပြောကြားသည်။
၎င်းသည် အင်္ဂါနေ့က ညီလာခံတွင် မိန်းခွန်းပြောကြားခဲ့သည်။

သတင်းစာများသည် ပြောင်းလဲလာသော နည်းပညာခေတ်နှင့်
အညီ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး မလွဲမကန်လုပ်ဆောင်ကြရမည်ဖြစ်ကြောင်း
၎င်းက ရိုက်တာ သတင်းဌာနသို့ ပြောကြားသည်။

သတင်းစာများ၏ ကြော်ငြာလုပ်ငန်း ဝင်ငွေသည် ၂၀၀၄ခုနှစ် တွင် အကယ်၍ အင်တာနက်ဖြင့် ကြော်ငြာခြင်းမရှိပါက ရရှိနိုင်သော ဝင်ငွေထက် ၁၈ ရာခိုင်နှုန်း ကျဆင်းသွားမည်ဖြစ်ကြောင်း အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု အခြေစိုက် ဖော်ရက်စတာ အတိုင်ပင်ခံလုပ်ငန်းက ဟောကိန်းထုတ်ထားသည်။

သို့ရာတွင် သတင်းစာများသည် အီလက်ထရွန်းနစ်ခေတ်တွင် ၎င်းတို့၏ရပ်တည်ချက် ပျောက်ကွယ်သွားလိမ့်မည် မဟုတ်ကြောင်း သတင်းစာ လုပ်ငန်းရှင် များနှင့် ဆန်းစစ်သူများက ပြောကြားကြသည်။

“အင်တာနက်ခေတ်ကို သတင်းစာများအမီလိုက်၊ ကမ္ဘာ့သတင်းစာ အသင်း ညီလာခံကျင်းပ” ဆိုတဲ့ ဇွန် ၁၃ ရက်၊ ရက်စွဲနဲ့ ရီယိုဒီဂျနေရီးကလာတဲ့ အထက်ပါသတင်းကို ဖတ်ပြီး ကျွန်တော်ကဗျာဆရာ စဉ်းစားခန်းဝင်မိပါတယ်။

ကမ္ဘာနဲ့ချီတဲ့ ကိစ္စတစ်ရပ်မို့လို့လည်း စိတ်ဝင်စားမိတာ ဖြစ်ပါတယ်။ အမှန်ကို ဝန်ခံရရင် ကျွန်တော်က **literature** သမားပါ။ **journalism** သမား မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ဒီနေ့ ဗဟုဝါဒခေတ်ကြီးမှာ **literature** နဲ့ **Journalism** ဆိုတာဟာ သီးခြားသတ်သတ်စီ ခွဲကန့်ထားလို့ ရတော့တာမှ မဟုတ်တာ။ သမိုင်းမှာ ပေါင်းဆုံခြင်း သီအိုရီ (**Theory of Convergence**) ဆိုတာရှိသမို့လား။ အခု **Literature** “ရသစာပေ”နဲ့ **Journalism** “သတင်းစာပေ”ပေါင်းဆုံသွားပြီ။ **Literature** ထဲက **Fiction** တို့ **Non-fiction** တို့ဆိုတာတွေနဲ့ **Journalism** ထဲက **Television Journalism** တို့၊ **Printing Journalism** တို့ဆိုတာဟာ ပေါင်းစည်းသွားကြပေါ့။

ဘယ်လိုပြောရမလဲ၊ အဲ...ပေါင်းဆုံသွားကြတယ်။ ပေါင်းစည်းသွားတယ် ပေါ့နော်။ ဒီတော့ ကျွန်တော်လည်း ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် ကောင်းဘီကောင်းရက်နဲ့ ကဗျာ (**Poem**)တွေ ရေးနေရာကနေ “ဂျာနယ်လစ်ဇင်”ဘက် ရောက်လာရော ဆိုပါတော့။ အခုတော့ ခေတ်ရေစီးကြောင်းထဲမှာ ကျွန်တော် ကဗျာဆရာ ဂျာနယ်လစ်။

ကဗျာဆရာတစ်ယောက် (ဒါက ပရိသတ်က သတ်မှတ်ပေးထားတာပါ) အနေနဲ့ရော၊ ဂျာနယ်လစ် (ဒါကတော့ **Self-stlye** ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် သတ်မှတ်လိုက်တာ) တစ်ယောက်အနေနဲ့ပါ ကျွန်တော် အပေါ်မှာ ဖော်ပြခဲ့တဲ့

www.burmeseclassic.com

ကမ္ဘာ့သတင်းစာညီလာခံကို စိတ်ဝင်စားပါတယ်။ “အင်တာနက်ခေတ်ပြောင်း
တော်လှန်ရေး” ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရကိုလည်း ဘဝင်ကျမိ၊ ပြုံးမိပါတယ်။ ပြီးတာက
တော့ **Revolution** ဆိုလို့ပါ။

သတင်းစာဆိုတာက “စာနယ်ဇင်း” အနွယ်ဝင်တစ်ခုပါ။ အင်တာနက်
ခေတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးက သတင်းစာလောကကို ဂယက်ရိုက်လာတယ်ဆိုရင်
စာနယ်ဇင်း အနွယ်ဝင် ကျန်တဲ့နှစ်ခုဖြစ်တဲ့ ဂျာနယ်နဲ့မဂ္ဂဇင်းတွေအပေါ်မှာလည်း
အဲဒီအင်တာနက်ခေတ်ပြောင်း တော်လှန်ရေး သက်ရောက်မှာပဲ၊ ရိုက်ခတ်မှာပဲ
မဟုတ်လား။

ပြောမယ့်သာ ပြောရတာပါ။ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာစာနယ်ဇင်း လောက
မှာတော့ အဲဒီအင်တာနက် ခေတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးရဲ့ ဂယက် အရိုက်မခံရ
သေးပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ဆီမှာ ကိုယ့်ဂျာနယ်နဲ့ ကိုယ့်စာဖတ်ပရိသတ်၊
ကိုယ့် ကြော်ငြာသူ (ကြော်ငြာရှင်)တွေ ရှိနေဆဲပါ။ ဒီဆက်ထုံးက ခိုင်မြဲနေတုန်းပါ။
ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်း+စာဖတ်ပရိသတ်+ကြော်ငြာရှင်=ချစ်ခြင်း။ ဒီချစ်ခြင်း မသွေယွင်း၊
မကွေကွင်းသေးပါ။

“တို့ချစ်ခြင်း
ကွင်းအောင်တစေ
နေ့တိုင်းမွေတဲ့
‘အင်တာနက်’ဝန်တို
မြင်တိုင်းမုန်းစရာ
‘ဝက်ဘ်ဆိုက်’အို
ရေလိုခန်းခြောက်ပါစေသား”

အဲဒီလို ကျွန်တော်တို့ ကျိန်စာတိုက်ဖို့ မလိုသေး။

“သတင်းစာများသည် အီလက်ထရွန်းနစ်ခေတ်တွင် ၎င်းတို့၏
ရပ်တည် ချက် ပျောက်ကွယ်သွားလိမ့်မည် မဟုတ်ကြောင်း” အထက်ဖော်ပြပါ
ကမ္ဘာ့ သတင်းစာအသင်းညီလာခံ သတင်းမှာပါသလို၊ ကျွန်တော်တို့
မြန်မာစာနယ်ဇင်း လောကမှာလည်း ဒီလိုပဲရှိနေ၊ ဖြစ်နေမှာပဲ မဟုတ်လားဗျာ။

အခုအချိန်မှာ ဗဟုဝါဒ (**Pluralism**) ခေတ်စားလာတာနဲ့အမျှ
နည်းပညာခေတ် (**Age of Technonogy**) ဖြစ်ထွန်းလာတာနဲ့အမျှ၊ ပညာ

ဈေးကွက် (**Knowledge Market**) ကျယ်ပြန့်လာတာနဲ့အမျှ ဒီနေ့ စာနယ်ဇင်း လောက (ကမ္ဘာ+မြန်မာ)မှာ ပေါ်ပြူလာအဖြစ်ဆုံး အကြောင်းအရာ နှစ်ခုကတော့

- (၁) ကမ္ဘာဆန်လာခြင်း (**Globalization**) နဲ့
- (၂) သတင်းနည်းပညာ (**Information Technology**) တို့ပါပဲတဲ့။

အခုအချိန်မှာ ကမ္ဘာဟာ ရွာကြီးတစ်ရွာဖြစ်လာပြီလို့ ဆိုကြပါတယ်။ (ကျွန်တော်တို့ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှာတုန်းက စံရိပ်ငြိမ်ကို ရွာလို့ပဲ ဌာနေလူတွေ ခေါ်ကြတာ ပြန်အမှတ်ရပါတယ်) အဲဒါ သတင်းနည်းပညာ(သတင်းအချက် အလက်နည်းပညာ၊ သတင်းဖြန့်ကြက်မှုနည်းပညာလို့လည်း တချို့ ခေါ်ကြပါတယ်) ကြောင့်ပါပဲတဲ့။ အတိုကောက် **IT** (အိုင်တီ)ပေါ့။ အဲဒီ “အိုင်တီ” ကြောင့် ကမ္ဘာကြီးဟာ ကျဉ်းမြောင်းသွားပါပြီတဲ့။ မြေကြောရှုံ့သွားတယ်ပေါ့။

ဆိုပါတော့ မနေ့က (၁၄-၆-၂၀၀၀) ဘရပ်ဆယ်မြို့မှာ ကစားတဲ့ ယူရို ၂၀၀၀ ဘောလုံးပြိုင်ပွဲ၊ အီတလီနဲ့ ဘယ်လ်ဂျီယံပွဲကို ဒီနေ့ (၁၅-၆-၂၀၀၀) ညနေ (၄:၁၅) နာရီ မြဝတီရုပ်သံမှာ ကျွန်တော်တို့ ထိုင်ကြည့်လို့ရနေတာဟာ “အိုင်တီ”ကြောင့်ပါပဲ။ ဒါတောင်မှ ဒါက တိုက်ရိုက်ထုတ်လွှင့် (**Live broadcast**) မဟုတ်သေးဘူးနော်။ **Delay** ပြန်ပြတာ။ ဘရပ်ဆယ်နဲ့ မြောက်ဒဂုံအဝေးကြီးကို တစ်ရက်တောင် မကွာဘူး။

စလောင်းဖုံးရိတဲ့ သူများဆိုရင်တော့ မနေ့ကညမှာတင်ပဲ အဲဒီပွဲကို ဂြိုဟ်တုကနေ တိုက်ရိုက်လွှင့်တာ ကြည့်ပြီးသားပေါ့။

ဒီတော့ သတင်းနည်းပညာတို့၊ အင်တာနက်ခေတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေး တို့ဆိုတာ ကျွန်တော့်လို ဟိုစပ်စပ် သည်စပ်စပ်နဲ့ သိပ်ပြီး သိစပ်မြင်နဲ့ဖြစ်ချင်တဲ့ ကဗျာဆရာအတွက် မလေ့လာ မစူးစမ်းလို့ မရတဲ့အရာတွေ ဖြစ်လာပါရောလား။

ဒါကြောင့် ကျွန်တော်ပြောတာပါ။
ကျွန်တော်ကဗျာဆရာ ဂျာနယ်လစ်ပါလို့။ ။

[၁၅၊ ၆၊ ၂၀၀၀]

ကြယ်စုံမြူးသောည

(၁)

၂၀၀၁ မေ၊ ဆရာ ဒဂုန်တာရာ (၈၂)ပြည့်မွေးနေ့ပွဲ အောင်ပန်းကို ရောက်တုန်းက ကလောမှာနေတဲ့ ကဗျာဆရာ နိုင်မွန် (နှင်းဆီတစ်ရာ) မိသားစုနှင့်လည်း တွေ့ခဲ့ရပါသည်။ ကိုနိုင်မွန်နှင့် မမီးမီးတို့မှာ သားရဲသူအောင်သွင်၊ သမီးဟေမန် အောင်သွင်နှင့် ဝသန်အောင်သွင်တို့ သုံးဦးထွန်းကားသည်။ ထိုစဉ်က ဆရာဒဂုန် တာရာမွေးနေ့ပွဲသို့ ကိုနိုင်မွန်တို့ မိသားစုငါးယောက်နှင့်အတူ ကိုနိုင်မွန်၏ မိခင်ကြီး မစွမ်းပီတာအောင်သွင် (အန်တီရီရီ)လည်း ကလောကနေ ပါလာ ပါတယ်။

ထိုမွေးနေ့ပွဲကအပြန် ကလောတွင်လည်း တစ်ညအိပ်ဝင်ဖြစ်ကြသေးရာ ကလောမှာ ကိုနိုင်မွန်၏ ဖခင်ကြီး ဦးပီတာအောင်သွင်နှင့်ပါ တွေ့ဆုံရင်းနှီးခဲ့ရ ပါတယ်။ (ကိုနိုင်မွန်တို့၏အဘိုးမှာ ဦးဂျိုးဇက်အောင်သွင်ဟု သိရပါသည်)

အစောပိုင်းတစ်လျှောက်လုံး နိုင်မွန် (နှင်းဆီတစ်ရာ)ဆိုတဲ့ ကလောင် နာမည်နဲ့ ကဗျာတွေရေးခဲ့တဲ့ ကိုနိုင်မွန်က အခုဆိုလျှင် “နိုင်မွန်အောင်သွင်”ဆိုတဲ့ ကလောင်နာမည်ကို ပြောင်းလဲခံယူပြီး ကဗျာတွေ ဆက်ရေးနေတာ တွေ့ရ ပါတယ်။

ကလောင်နာမည်အသစ်ပြောင်းလိုက်တာနှင့် ပတ်သက်၍ ကလောမှာ တုန်းက သူ(ကိုနိုင်မွန်)က ကျွန်တော်နှင့်ဒေါက်တာလွှမ်းဆွေတို့ကို ရှင်းပြ ခဲ့သည်။ ကိုနိုင်မွန်ရှင်းပြသည်မှာသူ “အောင်သွင်”မိသားစု အမွေကို ဆက်ခံခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဟုလို။

(၂)
မိသားစု

မေမေက
သူ့အိပ်မက်တွေ
ပုခက်ထဲထည့်ထည့်လွဲ
ကျွန်တော်က
သားချောတေးတွေစီးရင်း
ကြယ်တွေဆီ ရွက်လွင့်
အနားသတ်မရှိတဲ့လောဘထဲ
မျောလွင့်သူ ဖေဖေ
ကျွန်တော်နဲ့ ဘယ်မှာဆုံမလဲ။ ။

ကိုရွေး
(ဟန်သစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀၀၂)

ကျွန်တော်တို့မှာ ကိုယ်ကိုယ်တိုင် မိသားစုကိစ္စကို စိတ်ဝင်စား တန်ဖိုးထား တတ်သူဖြစ်လေရာ၊ အခြားရေးဖော်ရေးဖက် မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်းများ၏ မိသားစု အရေးအရာတွေကိုလည်း ကျွန်တော်က စိတ်ဝင်စား တန်ဖိုးထားနေမိပါသည်။

မန္တလေးရောက်တိုင်း (ကိုညီပုလေး၊ အိမ်နိမ့်စံဘဝမှာရော၊ အခုအိမ်မြင့်စံ ပြန်ဖြစ်လာတဲ့ဘဝမှာပါ) ညီပုလေးမိသားစုနှင့် ကျွန်တော်နွေးထွေးခင်မင်ပါသည်။ မဒမ်ညီပုလေး (မတင်တင်ဝင်း)ကိုရော ကိုညီပုလေး၏ သမီးနှင့်သားများ လင်းလင်းမွန်၊ အောင်ဘာလေ၊ ရွှေပြည်စိုးတို့ကိုပါ ကျွန်တော်က လေးစားအပ် သော မိသားစုတစ်စုအနေနှင့် ခင်မင်အသိအမှတ် ပြုထားပါသည်။

ခုနောက်ပိုင်း ကိုကျော်စွာထက်၏ ကံရာဇာမိသားစုဆိုပါတော့၊ သူ့ဇနီး ဒေါက်တာမြတ်မွှေးလှိုင်နှင့် သူ့သမီးကလေးနှစ်ယောက် ကောင်းလွန်းလှိုင်နှင့် ကောင်းစုလှိုင်၊ ထိုမိသားစုအထိ၊ ကျွန်တော့်မှာ ရောက်လေရာ မြန်မာပြည်အနှံ့တွင် ကိုယ့်လူတွေ၏ မိသားစုဘဝကို စူးစမ်းစေ့ငုနေမိတတ်သည်။

၂၀၀၂ ဇန်နဝါရီ နှစ်သစ်ကူးပွဲ ကျွန်တော် မန္တလေး ရောက်ခဲ့သည်။ ထိုမတိုင်မီရက်က ကိုငြိမ်း(မန္တလေး)၏ ချစ်သူမမြမူ ဆုံးသွားရှာသည်။ ကျွန်တော် က ထန်းရိပ်ညိုဦးမျိုးခင် နှစ်သစ်ကူးပွဲမှာ ကိုငြိမ်း (မန္တလေး) မိသားစုအတွက်

ကြေကွဲနေခဲ့မိသည်။ ထို့အတူ ချစ်သူမဝင်းမေ မရှိတော့တဲ့ ကိုနေမျိုးမိသားစု။
ဪ...ကိုငြိမ်းတို့ ကိုနေမျိုးတို့ သူတို့ဇနီးတွေ မရှိတော့ပေမဲ့ ဇနီးသည်တွေရဲ့
ကိုယ်ပွားသားတွေ၊ သမီးတွေ ကျန်ရစ်ခဲ့သေးတာပဲလေဟု စိတ်ကိုဖြေရသည်။

တစ်ခါတုန်းက ၁၉၉၆ စတုတ္ထအကြိမ် (နောက်ဆုံးအကြိမ်) မကွေး
ကျွန်းမကြီး ကဗျာရွတ်ဆိုပွဲ ကျွန်တော်ရောက်တော့ မင်းထင်ကိုကိုကြီးနှင့်အတူ
မင်းဘူးဘက်ကမ်းကိုလည်း ကူးသွားခဲ့သေးသည်။ ဒီလိုပဲ ချစ်သူကွယ်လွန်ပြီးစ
အထီးကျန်ဖြစ်ကျန်ရစ်တဲ့ ကဗျာဆရာ ဗဟိန်းအောင်၏ “သူရဲကောင်းတို့အိမ်”
ကိုလည်း ကျွန်တော် ရောက်ခဲ့သည်။ သားနှစ်ယောက်က ဖအေကို ဂစ်တာတီးပြီး
နှစ်သိမ့်နေရသည်။ သူတို့မိသားစု ခံစားမှုကလည်း ကြီးမားစွဲလမ်းလှသည်။
ကိုဗဟိန်းအောင်က ကွယ်လွန်သူ ချစ်ဇနီးသည်ကို တိုင်တည်ကာ ဘုရားစင်
အောက်မှာ စာတန်းထားသည်။ “အစ်မရေ...ရုပ်ဝတ္ထုတွေက အချစ်မဟုတ်ဘူး”

ကျွန်တော်နှင့် အနီးကပ်ဆုံးနေသူတွေထဲကဆိုလျှင် ဥပမာ မောင်သာချို
မိသားစု၊ မောင်သာချိုနှင့် အဖူး(ခင်သက်ဆွေ)တို့မှာ သမီးကြီး မေတာရာဖူးနှင့်
သားငယ် မင်းလပြည့်ဖူးတို့ မွေးဖွားရှင်သန်သည်။ သူတို့မိသားစုနှင့် တစ်တွဲတည်း
ကျွန်တော်ဖြတ်သန်းခဲ့ဖူးတဲ့ မိသားစုပုံရိပ်တွေလည်း အများကြီး ရှိခဲ့သည်။
ကဗျာဆရာယမုံနှင့် မယု (ခင်ယုဆွေ)မိသားစု၊ ကဗျာဆရာနေစိမ့်နှင့် မစိန်စိန်သန်း
မိသားစု...။

ပြီးတော့ မြောင်းမြမှာတုန်းက ကျွန်တော်တို့ ပုသိမ်ကောလိပ်အုပ်စုထဲက
စိုးအိမ်နဲ့ မခင်မျိုးမြင့် မိသားစု၊ သူတို့က သားဇာနည်စိုးထိုက်နှင့် သမီးမေစိုး
ထိုက်တို့ ထွန်းကားသည်။ မောင်စိုးသစ်နဲ့ မဝေခီမိသားစု၊ သူတို့က ရဲခေါင်
ထွန်းဝေနှင့် မင်းခေါင်ထွန်းဝေ သားတော်နှစ်ပါးဖွားမြင်သည်။ နောက်တစ်ခါ
မြေနုနဲ့ မခင်ညိုညိုမိသားစု၊ သူတို့က သားစည်သူငြိမ်းနှင့် သမီး ခိုင်မာငြိမ်းကို
မွေးသည်။

ရှိသေးသည်။ ကျွန်တော်တို့ အိမ်ထောင်သည်တွေ ကလေးအဖေတွေ၊
ကျွန်တော်တို့၏ စာပေအနုပညာရေးရာဘဝနှင့် ကျွန်တော်တို့၏ မိသားစုဘဝ
များမှာ ရောစပ်ဆက်နွှယ်နေသည်။ သာထက်အောင်တို့ အဖေဆရာကိုတာ၊
သူနှင့် မမကြီး(ဒေါ်အေးမြင့်ကြည်)တို့က သားလူတော် လူမော်တွေနဲ့ မိသားစုဘဝ။
မောင်အာကာစိုး၊ မအဏ္ဏဝါစိုးတို့ရဲ့ ဖခင် ရာပြည့်ဦးစိုးညွန့်နှင့် ဇနီးဆရာမ

ဒေါ်ခင်အေးမြင့်မိသားစု စသဖြင့်။

ကျွန်တော်တို့မှာ မိသားစုကိစ္စတွေနှင့်လည်း ရာဇဝင်ဖွဲ့နေရသူများ ဖြစ်နေသည် မဟုတ်လား။ ဥတ္တရလမင်း မြစ်ကြီးနားက ဦးသန်းဆွေမိသားစု၊ ဗိုလ်ကြီးခင်မောင်စိုး(ငြိမ်း) မိသားစု၊ ရှေ့နေကြီး ဦးခင်မောင် မိသားစုစသည်။ ကျွန်တော်တို့ ခေတ်ပြိုင်ထဲက မြမြင့်မိုရ်နဲ့ ငွှေးငွှေလှိုင်မိသားစု၊ ကိုမြင့်ဦးဦးမြင့်နဲ့ မမြင့်မြင့်ဦးမိသားစု။

အသိအကျွမ်းတွေထဲကဆိုရင် လပွတ္တာကသစ်စိုးနဲ့ မခင်စန်းရီမိသားစု၊ မောင်ကောက်နဲ့ တင်တင်လေး မိသားစု၊ ကိုမြင့်ဇော်နဲ့ ဆရာမ မမြကြည်တို့ ဇနီးမောင်နှံမိသားစု၊ မော်ကျွန်းက မောင်ခိုင်လတ်မိသားစု၊ ဖေမြိုင်မိသားစုစသည်။

စသည် စသည် မိသားစုများ၊ ကဗျာဆရာမဇေသန်း၊ သားအုံဖွယ်ဇင်၊ သမီး ကဗျာဆရာမ မိုးဒေဝါတို့ ရန်ကင်းမိသားစု၊ ချယ်ရီမဂ္ဂဇင်း စီစဉ်တည်း ဖြတ်သူ ဆရာမသပြေ၊ သမီးစာရေးဆရာမ အိုမာဆမ်၊ သမီးစာရေးဆရာမ အိုစွမ်းပြည့်တို့ ဗဟန်းမိသားစု။ ဆရာ ဦးစိန်ကြီး၊ ဆရာမကလျာ (ဝိဇ္ဇာ သိပ္ပံ) သုဝဏ္ဏကျွန်းရွှေမြိုင်လမ်း မိသားစု...။ မိသားစု...၊ မိသားစု...။

၂၀၀၂ ဖေဖော်ဝါရီလဆန်းတုန်းက ကျွန်တော် ပြည် ကိုခင်ဝမ်း ကွယ်လွန်ခြင်း(၂)နှစ်ပြည့်ပွဲကို ရောက်ခဲ့သည်။ အဲဒီမှာ ကိုခင်ဝမ်းမိသားစု၊ ကိုခင်ဝမ်းနှင့် ဒေါ်ခင်လေးမြင့်တို့က သမီးချည်းလေးယောက်ပွားစည်းသည်။ မပွင့်ဖြူသီ၊ မပွင့်မုံသီ၊ မရူလိုင်သီ၊ မမြင့်ခိုင်သီ၊ ထိုသမီးလေးယောက်စလုံး (ကိုခင်ဝမ်းက အိုင်းစတိုင်းနှင့် စတီဖင်ဟော့ကင်းတို့ကို အားကျသည်ထင့်) ရူပဗေဒသိပ္ပံဘွဲ့၊ မဟာသိပ္ပံဘွဲ့ရတွေချည်း။ ထို့အတူ တေးဂီတလောကထဲက ဆိုလျှင် ကျွန်တော်နှင့် အရင်းချာဆုံး ထူးအိမ်သင်၊ ဇနီး မသွယ်သွယ်ထွေး၊ သမီးမိကွန်ထောမိသားစု။ **We are the world, we are the families** မဟုတ်လား။

မိသားစုအသီးသီးသည် သမိုင်းကို ပြောနေကြသည်။

ဦးသိန်းဖေမြင့် မိသားစု၊ ဗန်းမော်တင်အောင်မိသားစု၊ ဆရာမြသန်းတင့် မိသားစု၊ သခင်မြသန်းမိသားစု၊ သားကောင်းညွန့်နွယ်၊ ပုန်ကန်နွယ်၊ စိုးအေးနွယ် စသည်တို့နှင့် ဆရာနတ်နွယ်မိသားစု၊ ဇော် (ပျဉ်းမနား)မိသားစု၊ မောင်သင်းခိုင် မိသားစု၊ ရှုမဝ(မဂ္ဂဇင်း)မိသားစု၊ ပုဂံစာအုပ်တိုက်မိသားစု၊ ဝါမိုးအောင်မိသားစု။

စိတ်ကူးချိုချိုမိသားစု၊ အဘလေထီးဦးအုန်းမောင်မိသားစု၊ နေရီရီမိသားစု။
 ကျွန်တော်ဖြတ်သန်း ကျင်လည်ရသော ရဲဘော်များ၊ သူငယ်ချင်း
 မိတ်ဆွေများ၏ မိသားစုဘဝများထဲတွင် မောင်ညိုပြာတို့ ဇနီးမောင်နှံမိသားစု
 လည်းပါသည်။ သူတို့၏မြေးဖြစ်သူ ဗြူတီညိုအထိ ကျွန်တော် သူတို့မိသားစုကို
 ဖြတ်သန်းရသည်။ ပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့ စာပေဘဝများနှင့် မကင်းသည့်
 မဟာလေထန်ကုန်း ၃၃ လမ်း မိသားစု။ ပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့ဘဝချင်း
 စာနာနားလည်နိုင်ကြသည့်အတွင်းစည်းထဲက ကိုစိုးမြင့်သိန်း မိသားစု၊ ကိုဖြိုးထိန်
 မိသားစု။

ကျွန်တော်ကတော့ ကိုယ်တိုင်လည်း မိသားစုဘဝကို မက်မောသူဖြစ်
 လေရာ ရောက်လေရာအရပ်တကာတွင် အခြားအခြားသော ရှင်သန်နေသော
 မိသားစုဘဝတွေကို ထိတွေ့ရသည်။ ဖြတ်သန်းရသည်။ နွေးထွေးခင်မင်ရသည်။
 မုံရွာရောက်တုန်းက မင်းဆွေနှစ်(မုံရွာ)၏ ချင်းတွင်းအိမ် စာအုပ်ဆိုင် မိသားစုကို
 ကျွန်တော်ထိတွေ့ရသည်။ ကဗျာဆရာ ကိုသန်းထွန်း၏ ကဖေးတေးရီးယား
 မိသားစုကို ဖြတ်သန်းရသည်။ သည်လိုပဲ မိသားစုဘဝတိုင်းကို ကျွန်တော်
 နွေးထွေးရ ခင်မင်ရပါသည်။

မိသားစု

မိုးစက်တွေကို
 ကျွန်တော်လက်နဲ့ခံပြီး ကြည့်တယ်
 ဘယ်တော့မှ ကျိုးကြေမသွားဘူး
 ကျွန်တော်လက်လွှတ်ချလိုက်တော့
 အောက်မှာ သွယ်တန်းစီးဆင်းသွားပြန်ရဲ့
 မြစ်တွေချောင်းတွေ တိမ်တိုက်တွေ။
 ဟိုးအပေါ်က
 မိုးစက်တွေလို
 ကျွန်တော်ခုန်ချကြည့်လိုက်တယ်
 မိဘရင်ခွင်ထဲရောက်ရဲ့
 ဘယ်တော့မှ ကျိုးကြေမသွားဘူး

ကျွန်တော်တို့ မောင်နှမတွေ။

ဝင်းမြင့်

(မြားနတ်မောင်၊ ဇွန် ၂၀၀၂)

(၃)

မိသားစုအမွေကို ဆက်ခံပါသည်ဆိုသော ကဗျာဆရာနိုင်မွန်အောင်သွင်သည် နိုင်မွန် (နှင်းဆီတစ်ရာ)အမည်နှင့်တုန်းက ကဗျာတစ်ပုဒ်ထဲတွင်အောက်ပါကဲ့သို့ ရေးခဲ့လိုက်ဖူးသည်။ (ဂစ်တာကို နောက်ပြန်တီး၊ စတိုင်သစ်၊ မေ ၁၉၉၉)

“မိသားစုလောက် ဘယ်ကောင်းကင်မှ ကြယ်မစုံဘူး”

နိုင်မွန်အောင်သွင် ရေးလိုက်သဖြင့် ကျွန်တော်က ပန်းချီကျော် ဗင်းဆင့် ဗန်ဂိုး၏ ကြယ်စုံမြူးသောည **The Starry Night, June 1889** ပန်းချီကားကို မြင်ယောင်မိတော့သည်။

တစ်ခါတုန်းက မဟေသီမဂ္ဂဇင်းတိုက် ၄၅ လမ်းထိပ်က မာကျူရီလက်ဖက်ရည်ဆိုင် စားပွဲမှာပဲဖြစ်သည်။ ဆရာမသင်းသင်းသာ၊ ဆရာမသွန်းနှင်းအိမ် တို့နှင့်အတူ လက်ဖက်ရည်သောက်ရင်း မိသားစုဘဝ (**Family life**) အကြောင်းစကားက ရောက်သွားသည်။ သူမတို့မှာ (**Unmarried**) တွေ ဖြစ်ပါသည်။

ထိုဆရာမနှစ်ယောက်က ယနေ့ဟောလိဂျီတွင် ခေတ်စားတွင်ကျယ်နေသော “လစ်ဗင်းတူဂဲသား” ကိစ္စကို ဆန့်ကျင်ရှုတ်ချကြသူများဖြစ်သည်။ သူမတို့က မိသားစုဘဝကိုပဲ ရဲရဲကြီး ထောက်ခံအားပေးသည်ဟု ဆိုကြသည်။ “ဒီလိုဆိုရင် ယန်ပေါဆတ်နဲ့ ဆီမွန်ဒီဗူးဗွားတို့ ဘဝမျိုး ဆိုရင်ကော” ဟု ကျွန်တော်က ထောင်ပေးကြည့်မိသည်။ ထိုဆရာမနှစ်ယောက်စလုံးက ဆတ်နှင့် ဒီဗူးဗွားကိုလည်း လက်မခံကြပါ။ ထိုနေ့က စကားဝိုင်းတွင် မိသားစုဘဝတန်ဖိုး အမှန်များအကြောင်းကို အဓိကစံထိုးကာ ထိုဆရာမနှစ်ယောက်ပြောကြားသွားကြပါသည်။ သူမတို့မှာ ငယ်ရွယ်နုပျိုသူ **Unmarried** ကလေးတွေပင်ဖြစ်ပေမဲ့ မိသားစုဘဝကို တန်ဖိုးထားသူများ ဖြစ်နေသဖြင့် ကျွန်တော် အထိုက်အလျောက် လေးစားအသိအမှတ် ပြုမိသွားပါသည်။

သည်လိုမျိုးပါပဲ။ အဲဒီ မာကျူရီလက်ဖက်ရည်ဆိုင် စားပွဲမှာပါပဲ။

မုံရွေးစာအုပ်တိုက်ပိုင်ရှင်၊ ကြေးမုံရုပ်ရှင်ထုတ်လုပ်ရေးပိုင်ရှင်၊ စာရေးဆရာ၊ ဆရာဝန်ကိုတာနှင့် ကျွန်တော် ကြည်အေးကဗျာကြိုက်သူနှစ်ယောက်၊ ကြည်အေး ဦးကာဖွင့်ကြတော့ မိသားစုကို ခင်တွယ်ခြင်း၊ ဘဝကို ခင်တွယ်ခြင်းတွေပဲ ရုံပြည့်ရုံလျှံ လူပီသတဲ့ စိတ်တွေနဲ့ နှစ်ယောက်အတူ သံပြိုင်ရွတ်ဆို မိလိုက်ကြတဲ့ ကြည်အေးကဗျာက နာမည်ကျော် “သစ္စာသစ်” ပါပဲ။ ရွတ်တဲ့အပိုဒ်က နောက်ဆုံး တတိယအပိုဒ်။

“ရှေးကဆိုရိုး
ပိုးဖလံမျိုး၊ မီးကိုတိုးသတဲ့
မောက်ဖြိုးရွှေတောင်၊ မြိုက်လောင်ပူနွေး
မီးငွေ့ပေးမှ၊ အသက်ရရှိ
ကျွန်မချစ်မြဲ၊ သံသာဝဲမှ
ခွဲထွက်ချင်ဘူး၊ တပ်မက်ဦးမည်
စိန်ခြူး ကြယ်တန်း
လခြမ်းလဝိုင်း၊ ညတိုင်းမြင်ချင်
ငွေစင်နေဝန်း၊ ဆည်းဆာကွန်းမှ
ပေါ်ယွန်းစေ့စေ့၊ နေ့တိုင်းတွေ့ချင်
ထွေးပွေ့လင်သား၊ သမီးသားမြေး
စကားနှစ်သက်၊ မိတ်ဆွေဖက်ဟု
မက်မောဘဝ၊ တစ်ခဏလည်း
အလှရှာဖွေ၊ အဖြေတွေ့သော်
မွေ့ပျော်ငြိတွယ်၊ သေမျိုးနွယ်လည်း
ရယ်ရွှင်ဝံ့စား၊ ငါလူသားဟု
တရားထွန်းသစ်၊ သတ္တိဖြစ်၏” တဲ့။

ဒဂုံဥတ္တရပုရာဏမြို့သစ်ကလေးတစ်မြို့၏ ညအခါမှောင်နေသော လေထုထဲမှာတော့ ကျွန်တော်က “မိသားစုလောက် ဘယ်ကောင်းကင်မှ ကြယ်မစုံဘူး” ဟု ဆိုသော နိုင်မွန်အောင်သွင်၏ ကဗျာတစ်စကိုသာ အခါခါ ရွတ်ဆိုနေမိပါတော့သည်။ ။

[ရနံ့သစ်၊ နိုဝင်ဘာ ၂၀၀၂]

ဂစ်ဗင်ဂတူဂဲသာရဝံပုလွေ

သင်းကွဲတစ္ဆေ။ လရောင်သည်သေလေ၏။ သင်းကွဲတစ္ဆေ။ သူသည် မသေမီက ဂျာမန်စာရေးဆရာကြီး ဟာမင်ဟက်စ်၏ “သိဒ္ဓတ္ထ” ဝတ္ထုကို ဆန့်ကျင်သူ ဖြစ်သည်။ သူက ဟက်စ်၏ “သင်းကွဲဝံပုလွေ” ဝတ္ထုကိုသာ ကြိုက်ပါသည်။ ယခုမယုံလျှင် သူ့ကို မြှုပ်နှံခဲ့သော သုသာန်မှ သူ၏မြေကျင်းကို တူးဖော်ပြီး ကြည့်လိုက်ပါ။ သူ၏ညာလက်ဖျံတွင် ဆေးမင်ကြောင်ထိုး **(SteppenWolf)** ဟူသော အင်္ဂလိပ်စာတန်းလေးကို ထင်ထင်ရှားရှား တွေ့ရပါမည်။ သူသည် ထိုစာတန်းပါသောညာလက်ဖြင့် ရုပ်ရှင်ပိတ်ကားပေါ်တွင် ကဗျာများစွာ ရေးခဲ့ပါသည်။ သူ့ကို **Poet of the screen** ဟု ဆိုကြပါသည်။ သူသည် ခေတ်ပျက်သူဌေးတစ်ယောက်၊ သို့မဟုတ် ခေတ်သစ်ဘူဇာတစ်ယောက်၊ သို့မဟုတ် သေနာပတိပျက် လူတန်းစား တစ်ယောက်မဟုတ်ပါ။ သို့သော် သူသည် လက်ဝဲဝါဒီ ကွန်မြူနစ်တစ်ယောက် လည်း မဟုတ်ပါ။ သူမသေခင် သူ့ဘဝ တစ်လျှောက်လုံးမှာ သူသည် ဗေဒင်ယုံသော ကွန်မြူနစ်များကို ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ခဲ့ပါသည်။ မတ်လီနင်ဝါဒကို ဆန့်ကျင်သော၊ တစ်နည်း ကွန်မြူနစ်ကြောက်စိတ်၊ ကွန်မြူနစ် ဖိုဘီးယားရှိသော သူသည် ကမ္ဘာကျော် ကွန်မြူနစ်ရုရှားရုပ်ရှင် ဒါရိုက်တာကြီး အိုင်စင်စတီန်းကိုတော့ ရိုသေလေးမြတ်စွာ ကိုးကွယ်သူ ဖြစ်ပါသည်။ အိုင်စင်စတီန်း၏ ပိုတမ်ကင် စစ်သင်္ဘောဇာတ်ကားကို သူ သင်ရိုးထားလေ့လာပါသည်။

အိုင်စင်စတီန်း၏ အိုဒက်ဆာလေ့ကားထစ်များရိုက်ချက်တွေကို သူ အလွတ်ကျက်ထားပါသည်။ ယခုအခါ သူသေဆုံးသွားခဲ့ပါပြီ။ သူသေဆုံးသွား

သောအခါ သူ၏ ကဗျာများ၊ သီချင်းများ၊ ရုပ်ရှင်များ ကျန်ရစ်ခဲ့ပါသည်။ သူသေဆုံးပုံမှာ ပန်းချီကျော် ဂေါ်ဂင်သေဆုံးပုံနှင့် ဆင်တူနေပါသည်။ ဂေါ်ဂင်သည် အနုပညာမြို့တော် ပါရီနှင့် အလွန်ဝေးလံလှစွာသော တဟီတီ ကျွန်းကလေး ပေါ်တွင် “ခွေးသေဝက်သေ” သေဆုံးခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သူသည်လည်း ထိုနည်းလည်းကောင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဝမ်းနည်းကြေကွဲဖွယ် သူ ဘာကြောင့် သေဆုံးရသလဲ။ ဘယ်သူမှမသိကြပါ။ သူ အနုပညာမှော်ရုံတောကနေ ဘယ်တုန်းက ပျောက်သွားတာလဲ။ မသိပါ။ ဘာဖြစ်လို့ ကဗျာမရှိတဲ့၊ သီချင်းမရှိတဲ့၊ ရုပ်ရှင်မရှိတဲ့၊ ငှက်ဖျားနဲ့ အေအိုင်ဒီအက်စ်ပဲရှိတဲ့၊ လောဘနဲ့ အတ္တအိပ်မက်တွေပဲ မုန်တိုင်းထန်တဲ့ အစိမ်းရောင်မှော်ထဲမှာ သူသွားသေရတာလဲ။ မသိပါ။ သူ တကယ်သေတာမှ ဟုတ်ရဲ့လား။ အခုနေ ထာဝရ အိပ်ပျော်သွားတဲ့သူ့ကို ခဏနှိုးပြီး မေးလိုရလျှင် မေးကြည့်ချင်ပါသည်။ ခင် ဗျား တကယ် သေတာလားဟု ရှိ။ အင်း...ဒါလည်း ရမှာမဟုတ်ပါဘူး။ သူက ၁၉၈၅ ခုနှစ်အောက်တိုဘာလ (၂၉)ရက်နေ့မှစ၍ “အနုပညာကောင်းကင်ဘုံသို့ သွားရာလမ်းအတွက် ကျွန်ုပ်၏ မျက်စိကို ဖွင့်ထားပြီး ကျွန်ုပ်၏ ပါးစပ်ကို ထာဝရပိတ်ဆို့ထားလိုက်ပါသည်” ဟု ဆိုခဲ့သည် မဟုတ်လား။ သူသည် ထိုစဉ်မှစ၍ သေသည်အထိ (အရက်သောက်ဖို့နှင့် မိန်းမတစ်ယောက်ကို ချစ်ဖို့အတွက်တို့ကလွဲ၍) ပါးစပ်မဟ။ ပါးစပ်နှင့်အလုပ် မလုပ်။ ပါးစပ်မပါဘဲ မျက်စိဖြင့်သာ ရုပ်ရှင်ပိတ်ကားပေါ်တွင် ကဗျာများကို ရေးခဲ့သူဖြစ်သည်။ သူ့မျက်လုံးဖြင့် ရေးခဲ့ပြီး ၁၇-၉-၉၇ ရက်စွဲတပ်ထားသော ကဗျာတစ်ပုဒ်၏ အမည်မှာ “နာရေးသတင်း” ဖြစ်ပါသည်။

ထိုကဗျာမှာ ယခုလိုဖြစ်ပါသည်။ “နှင်းဆီပွင့်ကလေးအတွက် နာခဲ့ရတယ်၊ စမ်းရေစမ်းချောင်းပွင့်နာခဲ့ရ၊ ရုပ်ရှင်ပိတ်ကားပေါ်မှာ နာခဲ့ရ၊ ကဗျာတစ်ပုဒ်နာခဲ့ရ၊ ဘတ်စကားတစ်စီးပေါ်မှာ နာခဲ့ရ။ တစ်နေ့က ကျွန်တော့် သူငယ်ချင်း ကဗျာဆရာ၊ သားလေးတစ်ယောက် မွေးတယ်တဲ့။ အံ့ဩဝမ်းသာ ခြင်းနဲ့အတူကြေကွဲရ၊ သူငယ်ချင်းရဲ့ သားလေးရေ၊ နာရေးသတင်းအတွက် စကြဝဠာမှာ လူသစ်တစ်ယောက် တိုးလာပြန်ပေါ့” တဲ့။ ထိုကဗျာထဲက သူငယ်ချင်းကဗျာဆရာ၏ သားလေးမှာ ယခုအခါ အသက် (၅)နှစ်ပြည့်၍ သူငယ်တန်းကိုပင် တက်နေလောက်ပြီ ဖြစ်ပါသည်။ ရုရှားကဗျာဆရာ

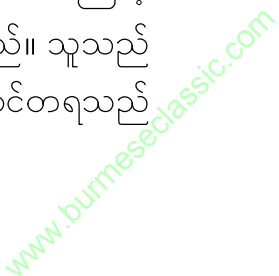

ယက်ဗ်တူရှင်ကို။ သူသည် သူငယ်တန်း (Kindergarten) အမည်ဖြင့် ရုပ်ရှင် ဇာတ်ကားတစ်ကား ရိုက်ကူးခဲ့ပါသည်။ ယက်ဗ်တူရှင်ကိုကိုတော့ သေတဲ့အသံ မကြားရသေးပါ။ သူကတော့ သေခဲ့ပြီဖြစ်၏။ သူ၏ နာရေးသတင်းအစစ်ကို အနုပညာမှော်ရုံတောကြီးမှာ ဘယ်သူမှ မယုံနိုင်ကြ။ လေထန်ကုန်းစာပေ အနုပညာနှင့် ယဉ်ကျေးမှု အကယ်ဒမီကလည်း မယုံကြည်ကြ။ သို့သော်...။ တစ်သက်လုံး ကဗျာရေးခဲ့တဲ့ နာမည်ဟာ ဒီနာရေးကြော်ငြာမှာ ပျက်ခဲ့ပေါ့။ တစ်သက်လုံး ရုပ်ရှင်ရိုက်ခဲ့တဲ့ နာမည်ဟာ ဒီနာရေးကြော်ငြာမှာ ပျက်ခဲ့ပေါ့။ ခုတော့ သူကသေလူ။ ခုတော့ သူထွက်ခွာသွားပါပြီ။ ဘဝကို ကဗျာရုပ်ရှင် အနုပညာတစ်ခုမက ချန်ထားနိုင်သမျှ ချန်ထားဖို့ စဉ်းစားခဲ့တာကလွဲပြီး ဘဝကနေ ဘာတစ်ခုမှယူသွားဖို့ စိတ်ကူး မရှိခဲ့တဲ့သူပါ။ ဒီတစ်ခါတော့ သူ အမှန်တကယ် သေဆုံးခဲ့ပါပြီ။ “အသက် ၄၀ ကျော်လို့မှ ကဗျာတွေကို ရုပ်ရှင်ရိုက်မပြနိုင်သေးရင် ကိုယ့်ကိုယ်ကို သတ်သေပစ်မယ်” တစ်ခါတုန်းက သူပြောခဲ့။ (တခြားလူတွေလည်း အသက် ၄၀ ကျော်ခဲ့တာပါပဲ၊ သူလည်း အသက် ၄၀ ကျော်ခဲ့တာပါပဲ၊ ဒါပေမဲ့ သူတို့ ရူးသွပ်တဲ့သူတွေအားလုံး ဘယ်သူမှ ကဗျာတွေကို ရုပ်ရှင်ရိုက်ပြဖို့ အခွင့်အရေး မရခဲ့ကြပါဘူး) ဒီတုန်းကတော့ သူ့စကားနဲ့သူ ပထမအကြိမ် သူသေခဲ့။ ပထမအကြိမ်သေခြင်းဟာ လှပခဲ့၊ မာနနဲ့ ရှင်ပြန်ထမြောက်ခဲ့။ အခုတော့ သူ့ရဲ့ ဒုတိယမိ သေဆုံးခြင်းဟာ မလှမပနိုင်ခဲ့ပါလား။ ရာဇဝင်အုတ်ဂူမှာ မြှုပ်ကူသူမရှိ၊ လွမ်းသူ့ပန်းခွေ ချသူမရှိခဲ့ပါလား။ ဖီးနစ်ငှက်တို့ အိပ်မက်တစ်ဖန် ပြန်မရှင်သန်နိုင်တော့ပါလား။ ကဲ- ကမ္ဘာမြေအောက်မေ့ဖွယ်၊ သူ့နာမည် ဘယ်လိုရေးထွင်းရမလဲ။ ကမ္ဘာမြေ ကိုတော့ သူချစ်ခဲ့မယ်။ ဩဂုတ်လရဲ့ မိုးရေစက်တွေကိုလည်း သူချစ်ခဲ့မယ်။ အခုတော့ ရာမာယဏထဲကလို ရေစိမ်းမြေစိမ်းမှာ ရာဇဝဏလက်နက်ချခဲ့ရတာ ပါလား။

သူခေါင်းချတဲ့ အရပ်ဟာ အနုပညာနဲ့ ဝေးလွန်းလှချည်ရဲ့။ သူ အကန့်သတ်ခံခဲ့ရတယ်။ သူ့အတွက် ကဗျာမဆန်သောနေ့ရက်များ ကုန်ဆုံးလွန် မြောက်ပါစေ။ အဝေးမှာ၊ အနုပညာနဲ့ဝေးတဲ့ အဝေးမှာ သူသေဆုံးခဲ့ပြီ။ ဒီမှာ ဘယ်သူမှ မယုံနိုင်ကြ။ မယုံလို့လည်းမရ။ ဒေါသနဲ့ နှစ်ဆကြေကွဲရတော့တယ်။ လောကကြီးနဲ့တော့ သူ့ချစ်သူရန်ပွဲနဲ့ခဲ့တာလေ။ ဂေါ်ဂင်ကိုတော့ သူကိုးကွယ်ခဲ့

တယ်မဟုတ်လား။ မိန်းမတွေကိုတော့ သူမချစ်တတ်ပါဘူး။ (မိန်းမတွေကလည်း သူ့ကို မချစ်ခဲ့ပါဘူး) သူ့အတွက်ရေးတဲ့ တမ်းချင်းကဗျာ၊ သူ့ကို သတ်တဲ့ “မိန်းမ” အတွက် ရည်ညွှန်းလိုက်ပါရဲ့။ ...။ ...။ ...။ သူ့ကို သတိတရနှင့် အလွမ်းစာတွေ စီကြ၏။ **He longed for death, he died too early, too young - utter loss to his family and to his mother land. (Ba Moe)** အိပ်မက်တစ်ခုကို မက်နေရသလိုပါပဲ။ ဘယ်လိုမှ မယုံနိုင်ပါဘူး။ (ချစ်ချစ်ဇော်၊ လင်းဇာနည်ဇော်) ကြည့်သောနား၊ ကြားသောမျက်စိဖြင့် စောင့်ကြည့်လျက်။ (ရဲအုပ် မောင်မောင်အေး၊ မှုခင်းတပ်ဖွဲ့) အတူတူတွဲနေရင်းက အမှတ်မထင် ခွဲသွားတာ ဝမ်းနည်းလို့မဆုံးပါ။ (ဇော်ခင်) အရမ်းနှမြောတယ်။ အရမ်းလွမ်းတယ်။ (ဓာတ်ပုံဇော်လွင်အောင်) ရောက်ရာဘဝမှာ ငြိမ်းအေးပါစေ။ (စာရေးဆရာမ ခင်ခင်လေး) ပြည်သူချစ်တဲ့အနုပညာရှင်။ (ခင်လေးသိမ့်) ဆူးရယ်၊ သူရယ်၊ ရှင်ရယ်သီချင်းတွေ ရေးနှင့်ကြ ဆိုနှင့်ကြပေါ့။ မမဝင်းနဲ့ မမို့တို့ကတော့ ကျင်လည်နေကြရဦးမယ်။(မို့မို့မြင့်အောင်) ကြေမွသွားပြီပေါ့။ ဒါပေမဲ့ အားလုံးက မမေ့ကြဘူး။(ချိုပြုံး) ကောင်းရာသုဂတိလားပါစေ။ (နန္ဒာလှိုင်) ခုလို မမျှော်လင့်ဘဲ ဆုံးသွားတော့အံ့ဩမိတယ်။ (စိုးမြတ်နန္ဒာ) ကျွန်မ၏ပထမဆုံးသော ရုပ်ရှင်သီချင်း “နှလုံးသားမြို့တော်” ကို ရေးသားပေးခဲ့တဲ့ ကျေးဇူးကို ပြန်လည်အောက်မေ့လျက်။ (မိမိဝင်းဖေ)မဆုံဖူးပေမဲ့ စိတ်ထဲက ရင်းနှီးနေမိတယ်။ ရင်ထဲမှာ နှမြောမိတယ်။ (မျိုးစန္ဒီကျော်) ရှေ့နဲ့နောက်ပါပဲဗျာ။ ဒါပေမဲ့ ခင်ဗျားသွားတာ စောလွန်းနေပါတယ်။ (ကြည်စိုးထွန်း) မင်းရောက်လာတော့ ငါတို့ အဖော်တစ်ယောက် တိုးတာပေါ့။ (ရွှေဒုံးဘီအောင်၊ ကောလိပ်ဂျင်နေဝင်း၊ ကျော်ဆွေ၊ မြတ်လေး၊ တင်တင်မူ၊ ကြည်ကြည်ဌေး၊ မြတ်သစ်၊ လွမ်းမိုး၊ တဂိုးမျိုး၊ ချားလ်စ်ဘရင်၊ ဂျက်လန်ဒန်၊ မာရီလင်မွန်ရိုး၊ မြသန်းတင့်၊ မောင်ခက်ပန်) အနုပညာဆိုတာ သေတယ်မရှိ။ (ဘုရားသခင်) အခုတော့ အနုပညာမသေဘဲ လူသေသွားပါသည်။ လူသေသွားသောအခါ ပြဿနာက မွေးဖွားလာပါသည်။ ပြဿနာမှာ အချစ် ဖြစ်သည်။ **In love's wars he who flies is conqueror** အချစ်စစ်ပွဲများတွင် ထွက်ပြေးသူသည် အောင်နိုင်သူဖြစ်သည်တဲ့။ သူသည် ထွက်မပြေးနိုင်သောကြောင့် ရှုံးနိမ့်သူဖြစ်ခဲ့ရပါသည်။ သူ၏ရှုံးကြေးမှာ သေခြင်းတရား ဖြစ်သည်။ သူသည် သေဆုံးသွားပြီးတော့မှသာလျှင် (ဘာစိတ်ကူးပေါက်သည်မသိ၊ နောင်တရသည်

လရောင်တစ်ခြမ်း

ပဲလား) အချစ်စစ်ပွဲထဲက အတင်းရုန်းထ ထွက်ပြေးခဲ့ပါသည်။ သို့သော် နောက်ကျသွားပါသည်။ မိတ်ဆွေ- သင်သာမျက်စိအဝေးမှုန်သူ တစ်ယောက် မဟုတ်ဘူးဆိုလျှင် ထွက်ခွာသွားသော ရထားတွဲတစ်တွဲပေါ်က ပြတင်းပေါက် တစ်ခုတွင် ထိုင်၍ လိုက်ပါသွားသော မိန်းမတစ်ယောက်ကို တွေ့မြင်လိုက်ရ ပါလိမ့်မည်။ ထိုမိန်းမမှာ သင်းကွဲတစ္ဆေများနှင့် ပျော်ပါးမြူးထူး ကျက်စားလေ့ရှိ သော လစ်ဗင်ဂတူဂဲသာရ ဝံပုလွေတစ်ကောင်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ဘူတာရုံပလက် ဖောင်းပေါ်မှာ မိုးစုပ်စုပ်ချုပ်လေ၏။ (အူသံ...)

[ပိတောက်မြေ၊ နိုဝင်ဘာ ၂၀၀၂]

မမ ကက မထသ

မကြာသေးခင် တစ်ရက်က ကျွန်တော်သန်လျင်၊ ဓမ္မရောင်ခြည်ကျောင်းလမ်း၊ ဆရာတက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်အိမ်ကို သွားခဲ့ရပါသည်။ ကိုစန်းဦးတို့ စိတ်ကူးချိုချို အနုပညာက ထုတ်မည့် ကျွန်တော်၏ “ဆင်းရဲသောမိဘရဲ့ စာတော်သောသား” (သို့မဟုတ် တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်သို့ ကျေးဇူး)လုံးချင်းစာအုပ် မျက်နှာဖုံးတွင် ဒီဇိုင်းဆရာ ကိုစန်းဦး ဖန်တီးထားသော ဆရာတက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင် ဓာတ်ပုံအတွက် ဆရာ၏ ဇနီး ဒေါ်နီနီခင်ထံမှ ခွင့်ပြုချက်ယူရန် သွားရခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုနေ့က ကျွန်တော် သိမ်ကြီးဈေးကနေ “ကက” ငှားကြည့်ပါသည်။ “ကက”ဆရာက ၂၀၀၀/-ပြောပါသည်။ အသွားအပြန် ဈေးဆစ်ကြည့်ရာ ၃၅၀၀/-လို့ ဆိုပါသည်။ ကျွန်တော် ကဗျာဆရာငွေ့ အဲဒီလောက် မချမ်းသာပါ။ သည်တော့ နောက်ထပ် ဘယ် “ကက”ကိုမှ မမေးရဲတော့။ အချိန်က ရှိပါသေးသည်။ ခုမှ မွန်းလွဲကာစကလေး။ သည်တော့ ရန်ကုန်ခံစားမှု၏ ထုံးစံအတိုင်း ကျွန်တော် သိမ်ကြီးဈေး မှတ်တိုင်မှာ သန်လျင်ကျောက်တန်းကားကို အကြာကြီး ရပ်စောင့်ရပါသည်။ ထို့နောက်တွင်တော့ “မထသ” (၂၁၆) ကျောက်တန်းကားကြီးပေါ်မှာ ကျွန်တော် ကုန်စိမ်းခြင်းတွေ၊ ကုန်ခြောက်သေတ္တာ တွေ၊ လူတွေကြားထဲကျပ်ညပ်ပြီး ပါသွားတော့သည်။ လိုရင်းကတော့ ဆရာ တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်အိမ်ကို ရောက်ဖို့ပဲ မဟုတ်လား။

“မထသ”က ဆရာတက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်အိမ်၊ ဓမ္မရောင်ခြည်ကျောင်းလမ်း မရောက်ခင် ဆေးရုံကွေ့မှတ်တိုင်အထိ ၃၀/- ပဲကျပါသည်။ ဒုက္ခကတော့ ခံရကျိုး နပ်ပါသည်။ ထိုနေ့က အသွားအပြန် ကားခ ၆၀/-။ ကျွန်တော်

သန်လျင်ဆေးရုံကျွေးမှတ်တိုင်က အအေးဆိုင်မှာ ရေသန့်ဘူးသေးဝယ်သောက် တာက ၆၀/-ပေါင်း ၁၂၀/-နှင့် လိုရင်းရောက်ခဲ့ပါသည်။ ဆရာတက္ကသိုလ် ဘုန်းနိုင်၏ဇနီး အန်တီနီခိုင်နှင့်လည်း ပုသိမ်ကောလိပ်တုန်းက ရှေးဟောင်းနှောင်း ဖြစ်တွေ တဝကြီး ပြောဖြစ်ခဲ့ရပါသေးသည်။ မြို့တော်အပြင်လေ သန်လျင်ရနံ့ ကိုလည်း ရှုခဲ့ရပါသေးသည်။

ဒီလိုပဲပေါ့။ “ကက” မတတ်နိုင်တဲ့ ကျွန်တော်တို့ဟာ “မထသ” ကိုပဲ အားကိုးနေကြရတာ မဟုတ်လား။

လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်နှစ်လောက်တုန်းက အတွေ့အကြုံကိုလည်း ကျွန်တော် ပြန်သတိရမိသည်။ ကျွန်တော်နှင့် မြားနတ်မောင်မဂ္ဂဇင်း ဒေါက်တာလွှမ်းဆွေတို့ ဆရာဒဂုန်တာရာမွေးနေ့ အောင်ပန်းတောင်ကြီး သွားကြစဉ်က ဖြစ်သည်။ ရန်ကုန်-တောင်ကြီးကားခကမှ (ရဲကျော်သူ၊ ESE) ၁၅၀၀/-ပဲရှိသည်။ အဲဒါ ပန်းပဲတန်း ၂၇ လမ်း မြားနတ်မောင် မဂ္ဂဇင်းတိုက်ကနေ ဖော်ဘွားကြီးကုန်း အဝေးပြေးကားဝင်းကြီးထဲလာတာ “ကက”က ၁၂၀၀/- ပေးခဲ့ရပါတယ် ခင်ဗျား။

ဒါပေမဲ့ သိပ်လိုအပ်နေရင်တော့လည်း “ကက”စီးရတာပေါ့လေ။ ကျွန်တော့်ကိုယ်ပိုင်ကဗျာဆရာ ဘောဂဗေဒနဲ့ တွက်ရင်တော့ “မထသ”က ပိုတွက်ခြေကိုက်ချင်ပါရဲ့။ သို့သော်...။

သို့သော်... အဲဒီ “မထသ”ကလည်း ဒုက္ခချိုမြ မထသပါပဲ။ ကိုယ့်မှာ ကိုယ်ပိုင်ကား မရှိပေမဲ့ “ကက”ကိုလည်း ထည်လဲမစီးနိုင်ပေမဲ့ အားငယ် စရာတော့ မရှိလှပါ။ ရန်ကုန်မှာ ဟိုနား၊ ဒီနား ကိုယ်သွားချင်တဲ့နေရာ ပိုက်ဆံ ၂၀/-နဲ့ရောက်တာ “မထသ”ပါပဲ။ (တချို့ယာဉ်လိုင်းတွေမှာ ဟိုနား၊ ဒီနား ၅/-နဲ့ ရတုန်းပါ) ဒါပေမဲ့ အဲဒီ “မထသ”ကလည်း ငါးသေတ္တာဘူးတွေပဲ များနေပါသေးသည်။ ငါးပိသိပ်၊ ငါးချဉ်သိပ် ကျပ်သပ်မွန်းညပ် အသက်ရှူမဝ။ အဲယားကွန်းတွေကလည်း အဲဗားမွန်းနေတော့သည်။

ကျွန်တော့်ဘဝမှာ ငမိုးရိပ်ချောင်း ဒီဘက်ကမ်း ဒဂုံဥက္ကရပုရာဏကလေး ကနေ ငမိုးရိပ်ချောင်း ဟိုဘက်ကမ်းမြို့တော်ကြီးထဲကို တစ်ပတ်သုံးရက် (လာ၊ ဟူး၊ ကြာ) သွားပြန်ရတဲ့ဒုက္ခ။ မနက်ပိုင်း ရုံးချိန်၊ ကျောင်းချိန်၊ အလုပ်ချိန်တွေဟာ ကားဂိတ်တွေ၊ ကားမှတ်တိုင်တွေ၊ လမ်းဆုံလမ်းခွတွေမှာ

ကြောက်စရာကောင်း လောက်အောင် လူတွေ အံ့ခဲနေတာပါပဲ။ အဲဒီမှာ ကားတစ်စီး ထိုးဆိုက်လာရင် ယောက်ျားလေးလည်းတိုး၊ မိန်းကလေးလည်းတိုး၊ အမျိုးသားလည်းတိုး၊ အမျိုးသမီးလည်းတိုး၊ ဘိုးဘိုး၊ ဘွားဘွားလည်းတိုး၊ ဘုန်းဘုန်း၊ မယ်သီလလည်း တိုး။ ဒါ့ထက် ပိုဆိုးတာက ညနေပိုင်း။ ရုံးပြန်၊ ကျူရှင်ပြန်ချိန်၊ အပုပ်ချိန်၊ ညနေငါးနာရီကျော်၊ ခြောက်နာရီကျော်တွေဟာ မြို့တော်ကြီးက လက်မခံဘဲ ပြန်ငြင်းဆန်လိုက်တဲ့ မြို့စွန်၊ မြို့ပြင်၊ မြို့သစ် ကလူတွေအိမ်ပြန်ချိန်။ တော်တန်ရုံ ဇွဲနပဲမျိုးနဲ့ အိမ်ပြန်ကားပေါ်ကို အချိန်မီ ပါသွားဖို့ဆိုတာ ဒုလ္လဘပဲ။ ဒီကိစ္စက တစ်နေ့လည်းမဟုတ်။ နေ့စဉ်ဖြစ်နေတာ။

“မထသ” ကားတွေလည်း နံပါတ်အသစ်၊ ကားလိုင်းအသစ်တွေ ထပ်ထပ်ပြီးတော့ တိုးလာတာပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ လူနဲ့ကားနဲ့က မမျှသလို ဖြစ်နေ တယ်။ ဒီ နိစ္စရူဝအိမ်အပြန်ခက်တဲ့ ဒုက္ခလှလှကြီးကို ကျွန်တော် တဖြည်းဖြည်း ကြောက်ကြောက်လာခဲ့ပါသည်။

“ကက” နှင့် ယှဉ်လျှင်တော့ “မထသ” က ကျွန်တော်တို့ ဘဝတွေနဲ့ အလွန်ပဲနီးစပ်ပါသည်။ သို့သော် ညနေ ငါးနာရီကျော်၊ ခြောက်နာရီကျော် “မထသ” နှင့် ဖြစ်သလို အိမ်ပြန်လာ။ အိမ်ကို ည ခုနစ်နာရီတော်တော်ကျော်မှ ပြန်ရောက်။ အိမ်ရောက်ရင် လူက မလှုပ်ချင် မရှားချင်တော့ဘူး။ ညဘက် စာရေးဖို့မဆိုထားနဲ့ စာဖတ်ဖို့တောင်မှ အနိုင်နိုင်။ စာရေးစားပွဲမထိုင်နိုင်တော့ဘူး။ လူက ကုန်သွားပြီ။ “မထသ” က အကုန်ယူသွားပြီ။

အခုတော့ ကျွန်တော် “မထသ” ခေတ်ပြိုင် ခံစားမှုက တစ်ဝက်တစ်ခြမ်း လွတ်အောင် ဆိုပြီး ညနေအိမ်ပြန်ချိန် ရန်ကုန်ဘူတာကြီးကနေ ညနေ ငါးနာရီ ငါးမိနစ်တိုးကြောင်ကလေး သန်လျင်ရထားနဲ့ ပြန်နေမိပါသည်။ ဘူတာကြီးကစီးလာ၊ ငမိုးရိပ်မှာ ဆင်းပါသည်။ ရထားခက သုံးကျပ်ပဲကျပါသည်။ ငမိုးရိပ်ဘူတာက ဆင်းပြီး လျှောက်လိုက်ရင် သင်္ဘန်းကျွန်းစံပြဈေးပါပဲ။ အဲဒီကမှ “မထသ” (၆၁) အစိမ်း ဘတ်စကားကို တိုးစီးရင် ကျွန်တော်အိမ်ပြန် ရောက်ပါပြီ။

ရထားနှင့် ပြန်ရသွားရသည်မှာ အသက်ရှူချောင်ပါသည်။ လွတ်လပ် ကျယ်ဝန်းပါသည်။ “မထသ” ကားတွေလိုလည်း ကျပ်သပ်မွန်းကျပ် အသက်ရှူ မဝ မဖြစ်ပါ။ များသောအားဖြင့် ရထားမှာ ထိုင်စရာနေရာရပါသည်။

ရထားနှင့် သွားရသဖြင့် ကားပေါ်မှာလို ခရီးသည်ချင်း ငြိတာမျိုးလည်းမရှိ၊ ခါးပိုက်နှိုက်လည်း ကင်းသဖြင့် စိတ်ချမ်းသာရပါသည်။ ကားစပယ်ယာ ဟောက်တာလည်း မခံရတော့သဖြင့် အကုသိုလ်လည်း နည်းသွားပါသည်။ ရထားနှင့်က အေးဆေးသက်သာ အမောပန်းဖြေရင်း လိုက်လာနိုင်သည်။ လိုက်သွားနိုင်သည်။ စာဖတ်လိုက ပါလာတဲ့စာအုပ်ထုတ်ပြီး ဖတ်နိုင်သည်။ အိမ်ပြန်ဖော်တွေနှင့် စကားစမြည် စာအကြောင်း၊ ပေအကြောင်း ပြောသွား နိုင်သည်။ ကျွန်တော်ကတော့ “မမ” ကိုပဲ ကျေးဇူးတင်နေမိပေတော့သည်။

“မမ” (MR) မြန်မာ့မီးရထားကောင်းမှုနှင့် ကျွန်တော်တို့အိမ်အပြန် ညနေချမ်းများ လှပ လန်းဆန်းနေကြပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ “မမ” နှင့် ညနေပြန်နေကျ အုပ်စုဆိုလျှင် ခုလောလောလတ်လတ် အမျိုးသားစာပေ ဝတ္ထုရှည်ဆုရထားတဲ့ ကိုဆောင်းဝင်းလတ်၊ ဆရာငွေလှိုင်း (သမိန်ထော)၊ ကိုဝင်းသူရ၊ Myanmar Time မှာ လုပ်နေတဲ့ ဦးတင်ဦး (ကျူရှင်)၊ နောင်ဝင်းထွန်းတို့ ပုံမှန်ပါပါသည်။ ရံဖန်ရံခါ ကိုလေးကိုတင်။ “မမ” သည် ကျွန်တော်တို့ဘဝတွေနှင့် အများကြီး ကိုက်ညီနေပါသည်။

ခရစ်ယာန်သမ္မာကျမ်းစာထဲမှာ “ဝန်လေး၍ ပင်ပန်းသောသူတို့” ဟူသော အသုံးအနှုန်းတစ်ခုပါသည်။ ကျွန်တော်တို့မှာ (အခြားနင်းပြား လက်လုပ်လက်စား ဘဝများလိုပဲ) ပင်ပန်း၍ ဝန်လေးလှပါသည်။ ယခုအခါ တစ်နေ့တာ ကြက်လို ဝမ်းစာယက်လို့ရှာပြီး ပင်ပင်ပန်းပန်းနှင့် အိမ်ပြန်လာသော ကျွန်တော်တို့ကို “မမ” က ဖြေသိမ့်မှု ပေးနိုင်ပါသည်။ ဝန်လေးသော ကျွန်တော်တို့ဘဝတွေကို “မမ” က မညည်းမညူ သယ်ယူသွားပေးပါသည်။ “မမ” သည် “မထသ” စပယ်ယာလိုလည်း မဟောက်တတ်ပါ။

တစ်ခုတော့ရှိပါသည်။ ရန်ကုန်ဘူတာကြီးကနေ ငမိုးရိပ်ဘူတာအထိ “မမ” နှင့် အဆင်ချောအကြည်ဆိုက်လာသော ကျွန်တော်တို့မှာ ငမိုးရိပ်ဘူတာ ကနေ သင်္ဘန်းကျွန်း စံပြဈေးကားမှတ်တိုင်ကိုလည်းရောက်ရော၊ ဘာနဲ့တူသလဲ ဆိုလျှင် တာဝတိံသာနတ်ပြည်ကနေ ရောယုဝငရဲကို တန်းရောက်သွားသလိုပဲ။ ဟူး...မောရပြန်တော့သည်။ အဲဒီမှတ်တိုင်မှာ တောင်ဒဂုံ၊ မြောက်ဒဂုံ၊ အရပ် ရှစ်မျက်နှာအစုံကို အိပ်တန်းပြန်မယ့်လူတွေ။ ခါချည်အုံကို ခွေးလှေးယားသီးမှုန့် ဖြူးချလိုက်သလိုပါပဲ။ အဲဒီမှာ ကိုယ်စီးရမယ့်ကား ကိုယ်စိတ်ရှည်ရှည်စောင့်။

လာရင်တိုးတက်၊ ပါရင်လိုက်သွား၊ မပါရင်ကျန်နေခဲ့။ အဲဒါပဲ ရန်ကုန်ဘူတာကြီးကနေ ညနေ (၅) နာရီ (၅)မိနစ်ရထားနဲ့လာခဲ့တာ ငမိုးရိပ်ဘူတာကို (၅)နာရီ (၄၅)မိနစ်ဆို ပုံမှန်ရောက်ပြီ။ အဲဒီ (၆)နာရီ မထိုးခင် အချိန်ကလေးဟာ သင်္ဃန်းကျွန်းစံပြဈေးကားမှတ်တိုင်မှာ “မထသ” တွေ တော်တော်နဲ့ ပေါ်မလာတော့ဘူး။ ၆ နာရီ မထိုးမချင်း မလာတော့ဘူး။ ၆ နာရီကျော်ရင် ဘယ်စီးစီး ၁၅ ကျပ်၊ ၂၀ ကျပ် မဟုတ်လား၊ (၆)နာရီ မထိုးခင် ဘယ်ကားမှ ပေါ်မလာတော့ ဘယ်တတ်နိုင်မှာလဲ။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် “မမ”နဲ့ ခရီးတစ်ဝက်အဆင်ပြေခဲ့ပြီပဲ။ ကျန်တဲ့ခရီးတစ်ဝက်စံပြဈေးကနေ ကိုယ့်ရဲ့ဒဂုံမြောက်ပိုင်းကို ဒုက္ခတော့ နည်းနည်းခံဦးပေါ့။ ဘဝအရတော့ “မထသ”နဲ့က မချစ်သော်လည်း အောင့်ကာနမ်း။ ညားနေရသေးတာ။ “မမ”တစ်ဝက် “မထသ”တစ်ခြမ်းနဲ့ အိမ်အပြန်လမ်း။ ဘာမှတော့ လွမ်းစရာ မရှိပါ။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီလွမ်းစရာမရှိတာကိုပဲ ကျွန်တော့်မှာ လွမ်းနေရပါတော့သည်။

“မမ”နှင့် လွဲမှ “မမ”ရဲ့ ကျေးဇူးကြီးမှန်း သိရတာမျိုး၊ “မထသ”ကို အားကိုးမိလို့ မိအေးသုံးခါနာရတဲ့အဖြစ်ဆိုးတွေ။ တစ်ခါတုန်းက ခါတိုင်း ပြန်နေကျအတိုင်း “လေထန်ကုန်း”က ညနေ (၅)နာရီမထိုးခင်ထပြီး ဘူတာကြီးဘက် ထွက်လာပါသည်။ သို့ရာတွင် အဲဒီမှာ နယ်ကရောက်လာသည့် သူငယ်ချင်း ကဗျာဆရာတစ်ယောက်နှင့်တွေ့သဖြင့် လေထန်ကုန်းမှာ ပြန်ထိုင်ရာ ညနေ (၆)နာရီ ထိုးသွားပါသည်။ ဘူတာကြီးက (၅)နာရီ (၅)မိနစ်ပြီးတော့ နောက်တစ်စီးထွက်တဲ့ (၅)နာရီ (၃၅) မိနစ်ရထားလည်း မမိတော့။ ဒီတော့ ပန်းဆိုးတန်း မှတ်တိုင်ကနေပြီးတော့ပဲကားတစ်စီးစီးပြီး စံပြဈေး၊ စံပြဈေးကမှ မြောက်ဒဂုံကားပြောင်းစီးမယ်ပေါ့။

အဲဒီညနေက ပန်းဆိုးတန်း မှတ်တိုင်မှာ ကျွန်တော် “ပန်းမြိုင်လယ်” သွားပါသည်။ ၄၅ မိနစ်မက ခြေတောင့်အောင် ရပ်ရပါသည်။ ဘယ်ကားပေါ်မှ တက်လို့မရ။ နောက်ဆုံးတော့မှ အတင်းမျက်စိမှိတ်ပြီး ကြိုးစာကြည့်လိုက်ရာ “မထသ” ၂၀၃ (ဒဂုံတက္ကသိုလ်-ကျုံးကြီး)ကားကြီးပေါ် ကျွန်တော်ပါလာမှန်း စပယ်ယာဟောက်သံကြားတော့မှ သိလိုက်ရပါတော့သည်။

ထိုညက အိမ်ပြန်ရောက်တော့ ည (၈)နာရီခွဲ။ တီဗွီကလာနေတဲ့

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံက အန်ကောဝပ် ဘုရားကျောင်းတော်ကြီးကို ဖူးမြော်ရင်း ကျွန်တော့်မှာ“မမ”နှင့်လွဲရတဲ့ တစ်ညတာကိုပဲ အကြီးအကျယ် နောင်တရ ယူကျုံးမရ ဖြစ်နေခဲ့မိပါတော့သည်လေ။ ။

[ပေါ်ဖြူလာဂျာနယ်၊ ၃-၁၂-၂၀၀၂]

သူတို့ရေး၍ သူတို့ကြိုက်သောစာများ (အောင်ဝေး၏ ဒိုင်ယာရီ)

[ကဗျာဆရာ၌ သူရေးဖွဲ့၍ သူ အမှတ်ထင်ထင်ရှိသော ကဗျာရှိပေလိမ့်မည်။ စာရေးဆရာ၌လည်း သူ ခြယ်ရေး၍ သူနှစ်သက်သောစာ ရှိပေလိမ့်မည်။ အဘယ်ကြောင့် နှစ်သက်၍ အဘယ်သို့ အမှတ်ထင်ထင်ဖြစ်ခဲ့ရသည်များကို စာဖတ်သူများအား ဝေမျှနိုင်ရန် သူတို့ပြောလိုသည်များ ပြောနိုင်ရန် ဤကဏ္ဍကို တင်ဆက် ပါသည်။

အယ်ဒီတာ]

ဒိုင်ယာရီ

မနက်ခင်း၊ ပန်းဆိုးတန်းဟောဟီးဝုဒ်၊ ဖော်စတာသောက်ရင်း ပိုင်သနဲ့
ဂျမ်းရင် (ထွန်းအိန္ဒြာဗို) ကိစ္စပြော။
နေ့လယ်ဘက်၊ လေထန်ကုန်းမှာ၊ လန်ဒန်ကလာတဲ့

Miss Sara keene နဲ့တွေ့ဆုံ၊ (မောင်သာချိုပါ)
ညနေ၊ မြဲမြင့်မိုရ်နဲ့ မောရွေလီ၊ မန္တလေးစည်ဘီယာ တစ်ခွက် (၅၀)
ရောင်းအားမြှင့် ကောင်မလေး ချောတယ်။
(ရွက်နုဝေ၊ မတ် ၁၉၉၆)

တစ်ခါတုန်းကတော့ (၁၉၉၆) ကျွန်တော်သည် ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ငွေကလေး ၅၀၀/-လောက်နှင့် ရေးထုတ်ခဲ့မိသောကြောင့် လူစင်စစ်မှနေ၍ အာလူးအိတ်တစ်အိတ် ဖြစ်သွားခဲ့ရဖူးပါသည်။ ထိုကဗျာမှာ “ဒိုင်ယာရီ” ဟု အမည်ပေးထားသော ကဗျာဖြစ်ပါသည်။

ထိုကဗျာသည် ၁၉၉၆ ခုနှစ်၊ မတ်လထုတ် ရွက်နဝေမဂ္ဂဇင်းတွင် ပုံနှိပ်ဖော်ပြ ပါရှိခဲ့ပါသည်။ ထိုစဉ်က ရွက်နဝေမဂ္ဂဇင်းမှာ စီစဉ်သူ ဒေါ်သန်းသန်းနု၊ တာဝန်ခံအယ်ဒီတာမှာ ဆရာမနှင်းဝေငြိမ်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကဗျာက မဂ္ဂဇင်းထွက်လာလျှင် ထွက်တာနှင့် စတင်ချင်းဆောက်နှင့် ထွင်းပါ တော့သည်။

လေထန်ကုန်းမှာ ဆရာမအိက ဆရာမနှင်းဝေငြိမ်းကို စ၍ ချဲပါတော့ သည်။

မအိ   ။   ။ “ဒိုင်ယာရီ”ဟာ ကဗျာလား။
နှင်းဝေငြိမ်း။   ။ ကိုအောင်ဝေးက ကဗျာလို့ပြောပြီးပေးလို့ ကဗျာထဲမှာ ရိုက်တာ။

မအိ   ။   ။ တခြားလူက ဒါမျိုး ရေးပြီးပေးရင် ထည့်မှာလား။
နှင်းဝေငြိမ်း။   ။ မထည့်ဘူး။

မအိ   ။   ။ ဘာဖြစ်လို့လဲ။
နှင်းဝေငြိမ်း။   ။ “အောင်ဝေး”မို့လို့ ထည့်တာ။

ထို “ဒိုင်ယာရီ”ကဗျာသည် မဂ္ဂဇင်းစာမျက်နှာများပေါ်မှာတော့ ပထမ ဦးဆုံး စတင်ဝေဖန်တိုက်ခိုက်သူ ဆရာနန္ဒာမိုးကြယ်၊ ဒုတိယ ဝေဖန်သူ ဆရာ ချမ်းမင်းအိမ်၊ တတိယဝေဖန်သူ ဆရာမ ဂျမ်း (ဟိုင်းကြီးကျွန်း)မှ စကာ ၁၉၉၆ နှင့် ၁၉၉၇ အတွင်း နောက်ဆုံးဝေဖန်သူ ဆရာနရီမင်းတို့အထိ စုစုပေါင်း ဝေဖန်တိုက်ခိုက်သူ ၃၆ ဦးရှိခဲ့ပါသည်။ ရက်စက်သယ် အစ်မရယ်။

ထိုစဉ်က ကျွန်တော် ဤကဲ့သို့ ဝေဖန်ခံနေရတာကို မကြည့်ရက် မမြင်ရက်သဖြင့် သပြေမဂ္ဂဇင်း တာဝန်ခံအယ်ဒီတာ ဆရာမောင်တည်ငြိမ်က

“ကိုအောင်ဝေးသာ အာလူးအိတ်တစ်အိတ်ဆိုရင် စိစိညက်ညက် ကြေသွားလောက်ပြီ” လို့ စိုးရိမ်တကြီး ပြောခဲ့ဖူးပါသည်။

ဤကဲ့သို့ ကျွန်တော့်ကို ဝိုင်းပြီး ဆွမ်းကြီးလောင်းနေကြသည့် အချိန်တွင် ကျွန်တော့်ဘက်က မားမားမတ်မတ်ရပ်တည်ခဲ့သူမှာ (ထိုစဉ် ၁၉၉၆) ဆရာ ဇော်ဇော်အောင်ပဲ ဖြစ်ပါသည် ခင်ဗျား။ ဆရာဇော်ဇော်အောင်က ကျွန်တော်၏ “ဒိုင်ယာရီ”ကဗျာကို လက်ခံခဲ့ပါသည်။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဒီလို ဝေဖန်တိုက်ခိုက်ခံရတဲ့ အကျိုးဟာ ကျွန်တော့်ရဲ့ (ကဗျာအနုပညာ)တီထွင်ဖန်တီး ဆန်းသစ်ချင်တဲ့စိတ်၊ တစ်နည်း အနုပညာ

ညဉ့်ကြောင့်ပါ။ ဒီအကြောင်းကြောင့် ဒီအကျိုးဖြစ်တာပဲ မဟုတ်လား။

ဒီကဗျာဟာ “ဒိုင်ယာရီ” လို့ ခေါင်းစဉ် တပ်ထားတဲ့အတွက် ဒိုင်ယာရီ ဆန်ပါတယ်။ သို့သော် ကိုယ့်ဒိုင်ယာရီစာအုပ်ထဲမှာ ကိုယ်အတ္တကိုယ်သိမ်းဆည်း မျှိုသိပ်ပြီး ဝှက်ရေးခဲ့တာမဟုတ်ပါ။ မဂ္ဂဇင်း စာမျက်နှာပေါ်တက်ပြီး “ပေါ်တင်” ဖွင့်ရေးခဲ့တာပါ။

ကဗျာကို ပြန်ဖတ်ကြည့်ကြပါ။ အချိန် ၃ ချိန်၊ နေရာ ၃ နေရာက မိန်းမ ၃ ယောက်နဲ့ ကဗျာဆရာ ၄ ယောက်တို့ရဲ့ မှတ်တမ်းပါပဲ။ ဒိုင်ယာရီ ပါပဲ။

အခုတော့ (၂၀၀၂)မှာ ဒိုင်ယာရီက ဒဏ္ဍာရီ ဖြစ်သွားခဲ့ပါပြီ။ ပိုင်သ ကွယ်လွန်သွားရှာပါပြီ။ စည်ဘီယာတစ်ခွက် (၂၅၀) ကျပ် ဖြစ်နေပါပြီ။ ဘာပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ဆရာမနှင်းဝေငြိမ်း၏ အယ်ဒီတာသတ္တိကိုတော့ ယခုတိုင် လေးစား အသိအမှတ်ပြုဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ။

[စတိုင်သစ်၊ ဒီဇင်ဘာ ၂၀၀၂]

သောင်တူးသင်္ဘော

အောင်ဝေးဘယ်ကမြစ်ဖျားခံလာခဲ့သလဲ။ ကျွန်တော်သည် “ကံမကောင်းတဲ့ ပင်လယ်” တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ထိုအကြောင်း ကျွန်တော်ရေးခဲ့သော ကဗျာတစ်ပုဒ် ရှိပါသည်။

ကံမကောင်းတဲ့ပင်လယ်

အလို ကြားပ၊ ဝံပုလွေလာဆင်ငဲ့၊ ငါ့နှလုံးသားမြင်းရိုင်းနှင်သံဂီတ။
ရဲဝံ၊ ရွက်လွှင့်ခြင်းများရဲ့တေးမှာ၊ ငါကရင်နှင့်အောင်ဝေးရ။
မိုးတိမ်တွေကို ခိုးယူလာတဲ့ “လေ”၊ အဲဒါ၊ ငါ့အပျိုရည် ဣန္ဒြေမျှ။
ငါက ဆာမွတ်ခင်ငတ်လာရင်၊ ကောင်းကင်အသေကိုပဲ မျိုမျိုချ။
ငှက်ရိုင်းတွေတောင်ပံခတ်သံ ပြင်းပြင်းနှင့်ကြပေါ့၊ ငါ့ကိုယ်ငါ
ပြန်ချစ်နေတဲ့ည။
လရောင်ကတော့ ဆာဒစ်ဇင်ရောဂါနဲ့၊ ငါ့သဘာဝရာဂကို နှိုးဆွ။
ဘီလုံးငှက်တစ်ကောင်တောင်မှ မပိုင်ဆိုင်ရတဲ့ညနေတွေ၊
ငါ စိတ်လေ တတ်လှ။
လေဝင်းပချိန်၊ ငါ့သောက်တဲ့နေအိုဝိုင်ထဲ၊ နှင်းဆီပွင့်ကြွေပေါလော
ထုံရှု။
မြစ်တွေရဲ့ ပျစ်ချွဲချွဲဝါကျတွေနဲ့၊ လှုပ်ရွံ့၊ ငါ့သားအိမ်လင်္ကာရ။
ဝေးသောတောင်ကုန်းတွေ၊ ငါ့အကကြည့်ပြီး ပက်လက်လှဲ၊ မို့မောက်၊
ညိုမြ။

ဟောဟိုမှာ ငါ့ကို ကျိန်ဆဲသူ၊ တံငါရဲ့ရင်သားတွဲတွဲမှဆိုးမ။
 မုန်တိုင်းရဲ့ အဓမ္မအိပ်ရာမှာ၊ ငါက အပြာရောင်အထီးကျန်ဓမ္မ။
 အို၊ ဝံပုလွေအိုကြီးရဲ့၊ သင့်ကိုသာ ငါ နှုတ်ဆက်ရဲ့၊ နာကြည်းစွာ
 စွန့်ခွာခဲ့ပြီးမှ။ ။

(မြားနတ်မောင်၊ နိုဝင်ဘာ ၁၉၉၂)

ချစ်သူမြင်းသည်တော် My Beloved Caralryman ၁၉၉၅)

ကျွန်တော်သည် ထိုကဲ့သို့ (ကံမကောင်းသောပင်လယ်) တစ်ခုဖြစ်လာဖို့
 “လေးလုံးစပ်ကဗျာ” နှင့် “လွတ်လပ်ကာရန် ကဗျာ” တို့တွင် မြစ်ဖျားခံခဲ့ရပါသည်။
 ကျွန်တော် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် မဟာဝိဇ္ဇာနောက်ဆုံးတန်းအထိ ဂန္ထဝင်စာပေ
 (မြန်မာစာပေ မြန်မာဘာသာစကား) လေ့လာခဲ့ပါသည်။ ဆရာဒဂုန်တာရာက
 “ဂန္ထဝင်လေ့လာစရာမလို” ဟု ပြောနေသည့်အချိန်မှာ ကျွန်တော်က “ဂန္ထဝင်
 လေ့လာဖို့ လိုတယ်” လို့ ငြင်းခုံခဲ့ဖူးပါသည်။ ကျွန်တော့်အဖေက စစ်သား။
 အဖေပြောတဲ့စကားပြန်ပြောရရင် စစ်ပွဲတစ်ပွဲရဲ့ အခြေခံဟာ “ခံစစ်” ပဲ။ ခံစစ်
 မလုံဘဲနဲ့ “ထိုးစစ်” ဆင်လို့ မရဘူးတဲ့။ ဂန္ထဝင် (စာပေ)ဟာ ခံစစ်ပဲမဟုတ်လား။
 ၁၉၇၀ မိုးဝေကဗျာ ခေတ်ဆီက အောင်ချိမ့်၊ မောင်ချောနွယ်၊ သုခမိန်လှိုင်တို့လည်း
 လေးလုံးစပ်ကဗျာ လာတာပဲမဟုတ်လား။ ကျွန်တော်စီးဆင်းလာတဲ့မြစ်ဖျား
 (၁၉၈၂)ဟာ လေးလုံးစပ်၊ မြစ်ညာ (၁၉၈၈)မှာတော့ လွတ်လပ်ကာရန်
 (ဆရာမင်းသုဝဏ်၊ ဆရာမြဇင်အခေါ် နရီသွားဟန်၊ ဆရာမောင်ထင်အခေါ်
 ဇာတ်လင်္ကာသွားဟန်၊ ...အခေါ် ပိဋကတ်သွားဟန်) ယခု မြစ်ကြေ(၁၉၉၀)ကို
 ရောက်တော့ ကျွန်တော်ခေတ်ပေါ်စတိုင်နဲ့ ကံသိပ်မကောင်းချင်တဲ့ ပင်လယ်
 တစ်ခုဖြစ်နေပါပြီ။ သို့သော်...အဲဒီပင်လယ်မှာ လက်တစ်ဖက်မရှိ တော့ပါ။
 မြစ်ဟာ စီးဆင်းလာရာလမ်းမှာ နန်းတင်မြေဖို့ရင်း အဲဒီလက်တစ်ဖက် ကိုပဲ
 မှားယွင်းပြီး မွန်းနစ်စိမ်းကားခဲ့လေသလား။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ထိုလက်တစ်ဖက်
 ကို ကျွန်တော်လွမ်းပါရဲ့။

လက်တစ်ဖက်

လက်တစ်ဖက်၊ မိုးဦးကျမျှစ်စို့နှယ်၊ လက်တစ်ဖက်။
 ထွက်လာရဲ့၊ မြေကြီးထဲက၊ ထွက်လာရဲ့။

လက်တစ်ဖက်၊ ပျံသန်းနေတဲ့ငှက်ကို ဖမ်းဆုပ်ဖို့၊ လက်တစ်ဖက်။
 လက်တစ်ဖက်၊ ဆောင်းဦးပေါက် ရိုးမမျိုး၊ လက်တစ်ဖက်။
 လက်တစ်ဖက် မြစ်မြွှာမြစ်ရိုင်းအကြောပြိုင်းပြိုင်း၊ လက်တစ်ဖက်။
 ထွက်လာရဲ့၊ မြေကြီးထဲက၊ ထွက်လာရဲ့။
 လက်တစ်ဖက်၊ ငှက်ကပျံနေတုန်း၊ လက်တစ်ဖက်။
 လက်တစ်ဖက်၊ ကောင်းကင်နဲ့ငြိုငြို၊ လက်တစ်ဖက်။
 လက်တစ်ဖက်၊ လေထဲမှာတန်းလန်း၊ လက်တစ်ဖက်။
 ထွက်လာရဲ့၊ မြေကြီးထဲက၊ ထွက်လာရဲ့။
 လက်တစ်ဖက်၊ မယုံတော့လို့ စွန့်ပစ်ခံရတဲ့၊ လက်တစ်ဖက်။
 လက်တစ်ဖက်၊ ဘာလင်တံတိုင်းမဖျက်တဲ့၊ လက်တစ်ဖက်။
 လက်တစ်ဖက်၊ လီနင်အုတ်ဂူမရွှေ့တဲ့၊ လက်တစ်ဖက်။
 ထွက်လာရဲ့၊ မြေကြီးထဲက၊ ထွက်လာရဲ့။
 လက်တစ်ဖက်ပါပဲ၊ သေသေချာချာကြည့်ရင်
 လက်တစ်ဖက်မှန်းသိနိုင်တယ်။
 သွားစမ်းပါ
 နွေဦးကမလှရတဲ့အထဲ
 ခင်ဗျားပါးစပ်ပျက်ကြီး ပန်းတွေရွေ့ပစ်ပြန်ပြီ။ ။

(နှင်းဆီ၊ ဇန်နဝါရီ ၁၉၉၆၊

မြင်းကုန်းနီးပေါ်ရွက်လွင့် Sailing on Horseback ၁၉၉၇)

အထက်မှာဖော်ပြခဲ့တဲ့ ကဗျာနှစ်ပုဒ်စလုံး လေးလုံးစပ်ကဗျာရဲ့ “ပုဒ်ဖြတ်”
(pause) အလုပ်တွေပါပါတယ်။ လွတ်လပ်ကာရန်ကဗျာရဲ့ “စကားပြောလေသံ”
(Speech rhythm) ပါပါတယ်။ ဒီကဗျာနှစ်ပုဒ်စလုံးအပြောသံကို အရေး
 သံပေါက်အောင် အတတ်နိုင်ဆုံးအားထုတ်ထားပါတယ်။ ဒါ ပင်လယ်ထဲကို
 ရောက်ရှိလာတဲ့ အခါမှာပေါ့။ သို့သော် ပင်လယ်ကို မရောက်ခင် အဲဒီ
 “ခေတ်ပေါ်”မြစ် ဘယ်လို အိပ်တန်းဝင်ခဲ့ရတယ်ဆိုတာကိုတော့ “ပင်လယ်နဲ့
 နည်းနည်းဝေးတဲ့” ဆရာဒဂုန်တာရာတို့ ခံစားနိုင်ဖို့ တင်ပြလိုက်ရပါတယ်။
 နားနဲ့မနာ ဖဝါးနဲ့ နာကြပါခင်ဗျား။

အိပ်ရာဝင်မြစ်

ဒယ်အိုးဆောင့်ချလိုက်သလို
 ကောင်းကင်တစ်ပြင်ကြီး ငါ့ဆန္ဒပေါ်ဖိဖိပြီး
 ခွထိုင်ခိုင်းခဲ့တာ
 လှိုင်း
 ကြွလိုက်နှိမ့်လိုက်
 အမြင့်က ခြောက်လက်မသာသာရယ်။
 ညီမလေးရယ်
 တော်လည်းနေတဲ့ တောင်ကုန်းတွေ
 လက်နဲ့ထိန်းထားတဲ့ကြားက
 ကမ်းပါး ကိုဖဲ့ဖဲ့ရင်း
 နေဝင်ဝင်သွားချိန်
 ကိုယ့်မှာပီတိနဲ့ ရွဲရွဲစိုရတယ်။ ယုံ။ ။

(မြင်းကုန်းနီးပေါ်ရွက်လွင့် Sailing on Horseback ၁၉၉၇)
 [ပိတောက်မြေ၊ ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀၀၃]

ဘာကြောင့် ဘာကို ဘယ်လို လေးစားပါသနည်း

[ဆရာအောင်ဝေးခင်ဗျား

Lifestyle Today မဂ္ဂဇင်းတွင် လေးစားမှုအကြောင်းကို အထူးဆောင်းပါး အဖြစ် ဖော်ပြလိုပါသဖြင့် လေးစားမှုနှင့်ပတ်သက်ပြီး ဆရာဖွင့်ဆိုလိုသော အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုချက်အယူအဆနှင့် စံသတ်မှတ်ချက်၊ ဆရာအလေးစားဆုံးပုဂ္ဂိုလ်နှင့် လေးစားရ သည့် အကြောင်းများပါဝင်သော ဆောင်းပါးတိုတစ်ပုဒ် (လက်ရေးစာမူ ၃ မျက်နှာ ခန့်ကို) ရေးသား ချီးမြှင့်ပေးစေလို ပါသည်ခင်ဗျား။ ဆရာ အလုပ်မအားလပ်၍ မရေးသားနိုင်ပါက ကျွန်တော်တို့ လာရောက်အသံ သွင်းပြီး ပြန်လည်ရေးသားပါမည်။ ထိုက်သင့်သော စာမူကိုလည်း ချီးမြှင့်ပါမည်။ ယခုကဲ့သို့ ကူညီပေးခြင်းအတွက် ကျေးဇူးအထူးတင်ရှိပါသည်ခင်ဗျား။

အယ်ဒီတာအဖွဲ့

Lifestyle Today]

(၁)

တစ်ခါတုန်းက မင်္ဂလာရှိသော နံနက်ခင်းတစ်ခုမှာ ဖြစ်ပါသည်။

“ဗမိုး၊ ၂၁-၁၀-၉၈၊ လေထန်ကုန်း၊ နံနက် ၇း၃၅” ဟု လက်မှတ်ရေးထိုး လျက် ဆရာဗမိုးက ကျွန်တော့်အား **The little Oxford Dictionary of Current English** စာအုပ်ကလေး လက်ဆောင်ပေးခဲ့ဖူးပါသည်။ ထူးခြားသည် မှာ ဆရာဗမိုးသည် သူလက်ဆောင်ပေးသော ထိုစာအုပ်ရေခံစာမျက်နှာနှစ်မျက် နှာတွင် သူ၏လက်ရေးဖြင့် အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားထားပါသည်။

**Mightier than the sword,
the pen nourishes best
the spiritual stamina
to a people -**

witness

“ဗန်းမော်တင်အောင်” and

his writings.

ဓားသွားထက်

ပိုပြီးထက်တဲ့ကလောင်သွား

လူသားအားလုံးကို

အကောင်းဆုံးဝိညာဉ်အာဟာရ

ပြည့်ဝနေစေတာ

“ဗန်းမော်တင်အောင်” နဲ့

သူရေးတဲ့စာတွေမှာ

အထင်အရှား။

မှတ်မှတ်ရရ ဆရာဗမီးသည် ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်ကွယ်လွန်ခြင်း အနှစ် ၂၀ တင်းတင်းမပြည့်မီ နှစ်ရက်အလိုတွင် ထိုကမ္ဘာဦးစားကို “တန်း” ခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ (ဆရာဗန်းမော်တင်အောင် ၂၃-၁၀-၁၉၇၈ နေ့ ကွယ်လွန်ပါ သည်)

ထိုစာအုပ်ကလေး လက်ဆောင်ရသော ထိုနေ့ နံနက်ခင်းက ကျွန်တော့် ရင်ထဲ နွေးဖိုသွားခဲ့ပါသည်။ ပြီးတော့လည်း အခါအားလျော်စွာ ကျွန်တော့်ကို အင်္ဂလိပ်စာ မိုးတိုးမတ်တတ် သင်ပေးတတ်သော ဆရာဗမီးသည် ယခုတစ်ခါ “လေးစားမှုတရား” ကိုပါ ထပ်မံသင်ကြားပေးလိုက်တာပါလားလို့လည်း ကျွန်တော် ခံစားနေမိပါတော့သည်။

(၂)

မြန်မာအဘိဓာန်ထဲမှာတော့ ဤသို့ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုပြထားလေသည်။
လေးစား/လေးဇား/ကြို-ရိုသေသည်။ အလေးထားသည်။

“လေးစားမှု” (အင်္ဂလိပ် **respect**)နှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်တော်၏ သဘောထားမှာ သူများတကာတို့နှင့် များစွာခြားနားလှမည်မဟုတ်ဟု တော့ ထင်ပါသည်။ လေးစားမှုတွင် ရိုသေခြင်း (အသိအမှတ်ပြုခြင်း၊ ဂါရဝပြုခြင်း၊ ကိုးကွယ်ခြင်း)ပါသည်။ လေးစားမှုတွင် အလေးထားခြင်း (အထင်ကြီးခြင်း၊ အားကျခြင်း၊ အတုယူခြင်း)ပါသည်ဟု ယူဆလိုပါသည်။

(၃)

ပြည်တွင်းမှာရော၊ ပြည်ပမှာပါ၊ အတိတ်မှာရော၊ ပစ္စုပ္ပန်မှာပါ ကျွန်တော် လေးစားသော ပုဂ္ဂိုလ်များစွာရှိပါသည်။ ကျွန်တော်ဘာကြောင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်များအား လေးစားရသလဲဆိုတာကို မိမိဘာသာမိမိ ဆန်းစစ်ကြည့်သည့်အခါ အခြေခံကျ မည်ထင်သော အချက်သုံးချက်ကို တွေးမြင်ဆင်ခြင်မိလာပါသည်။

ပထမအချက်မှာ ကျွန်တော်သည် ချစ်ခြင်းမေတ္တာနှင့် ဉာဏ်ပညာကြီးမြင့် သူများကို လေးစားတတ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ တစ်ခါတုန်းက “ဘဝမှာ ဘာအရေး အကြီးဆုံးလဲ” ဆိုသည့် မေးခွန်းကို အဆိုတော်တေးရေးဆရာ ထူးအိမ်သင်က “ချစ်ခြင်းမေတ္တာနှင့် ဉာဏ်ပညာ”ဟု ဖြေဆိုခဲ့ဖူးပါသည်။ **Philosophy** ကို **Love and wisdom (or) Love of wisdom** လို့တော့ လူတိုင်းသိကြပါသည်။ ဒါက ကျွန်တော် လူတစ်ယောက်အပေါ် လေးစားခြင်း၏ ပထမအချက် ဖြစ်ပါ သည်။

ဒုတိယအချက်၊ ဘဝမှာချစ်ခြင်းမေတ္တာနှင့် ဉာဏ်ပညာရှိရုံတင်ပဲလားဆို တာကိုတော့ ကျွန်တော်၏ လူပုဂ္ဂိုလ်ဘဝ၊ ကဗျာဆရာဘဝ၊ သမိုင်းဖြတ်သန်းမှု များအရ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာကြည့်မိသည့်အခါ ချစ်ခြင်းမေတ္တာနှင့် ဉာဏ်ပညာရှိရုံအပြင် အခြားလိုအပ်ချက်တစ်ခုလည်း ရှိနေပြန်သေးသည်ကို တွေ့လာရပါသည်။ ယင်းမှာ အခြားမဟုတ်၊ လူသားချင်းစာနာမှု (ကရုဏာစိတ်၊ ညှာတာထောက်ထား စိတ်၊ ကိုယ်ချင်းစာစိတ်)လည်း အရေးကြီးပါလားဆိုတာ ကျွန်တော်ဆင်ခြင်မိ လာပါသည်။

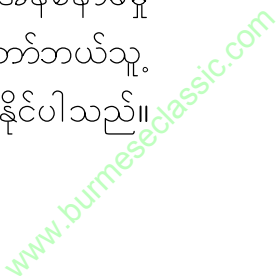
ဆရာဝန်စာရေးဆရာမ ခင်မာလာကြာဖြူသည် ဤအချက်ကို သူမ၏ အတွေ့အကြုံထဲမှ စစ်ထုတ်၍ “အလှအပနှင့် သတ္တိ” ဆိုသည့် ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ် မြားနတ်မောင်မဂ္ဂဇင်းမှာ ရေးသားခဲ့သည်ကို ဖတ်လိုက်ရဖူးပါသည်။ ဆရာမက

သူမရဲ့ဆေးရုံ ဆရာဝန်ပေါက်စဘဝ အတွေ့အကြုံကလေးကို ရေးထားပါသည်။ သူမ ဂျူတီကျသော နေ့တစ်နေ့မှာ သွေးတွေ ရွဲရွဲတောက်ကျနေသည့် **Abortion** လူနာတစ်ယောက်ကို **D&C** သားအိမ်ခြစ်ပေးရသည်။ သူမမှာ အဲဒီအတွေ့အကြုံမရှိ။ မကျွမ်းကျင်။ သားအိမ်ခြစ် သွေးသွင်းပြီးတော့လည်း သွေးကမရပ်။ သူမ တစ်ခုခုမှားနေပြီဆိုတာကိုလည်း စိတ်ထဲက သိနေသည်။ ဆရာဝန်ကြီးကလည်း ရန်ကုန်သွားနေတာကြောင့် အဆင့်တူ လက်ထောက် ဆရာဝန်အချင်းချင်းကို အကူအညီတောင်းချင်။ အလုပ်သမားတွေနဲ့ နာရီတွေက “ဘာမှမတတ်တဲ့ ဆရာဝန်မ” ဟု အထင်သေးမှာ စိုးရိမ်နေသည်။ ရှက်လည်း နေသည်။ ဆရာဝန်ပေါက်စတစ်ယောက်၏ ဉာဏ်ပညာမာနပါ။ တစ်ဖက်ကလည်း လူနာကသွေးမရပ်၊ ငါတာဝန်ကျေအောင် လုပ်ခဲ့တာပဲဆိုပြီး ဒီအတိုင်း ထားလိုက်ပြန်လျှင်လည်း လူနာအသက်ဆုံးပါးသွားနိုင်သည်။ ဉာဏ်ပညာမာနနှင့် လူသားချင်းစာနာစိတ်တို့ အားပြိုင်နေကြတော့သည်။ အဲဒီအားပြိုင်မှုမှာ နောက်ဆုံး ကျတော့စာနာစိတ်၊ ကရုဏာစိတ်က လွဲမှားတဲ့ဘက် ရောက်နေသည့် ဉာဏ်ပညာမာနကို အနိုင်ယူလိုက်ပါသည်။ ဆရာမက သူ့ထက်အတွေ့ကြုံများနေပြီဖြစ်သော လက်ထောက်ဆရာဝန်မကို ရိုကျိုးနှိမ်ချစွာ အကူအညီတောင်းလိုက်တော့သည်။ လူနာ အသက်ဘေးမှ လွတ်မြောက်သွားခဲ့ပါသည်။

ဆရာမခင်မာလာကြာဖြူက လူသားချင်း ကိုယ်ချင်းစာညှာတာထောက်ထားခြင်း **(Sympathy)** က ဉာဏ်ပညာထက်ပိုပြီး အရေးကြီးသည်။ လူတွေကိုပိုပြီး ဖြေသိမ့်မှုပေးနိုင်သည်ဆိုသော အမှန်တရားကို ထောက်ပြသွားပါသည်။ (အကျယ်ကို ခင်မာလာကြာဖြူ၊ နှလုံးသားအလှဗေဒ၊ ပကြိမ်၊ ၁၉၉၉၊ ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်တွင်ရှု)

လောကမှာ ကိုယ်ချင်းစာတရားမထားနိုင်၊ သဘောထားမကြီးနိုင်ဘဲ ဉာဏ်ပညာရှိလျက်နှင့် မိုက်မဲနေသောလူတွေ မရှိနိုင် ပေဘူးလား။ ရှိနိုင်ပါသည်။ ထိုအချက်ကို ကျွန်တော့်သမိုင်း လှုပ်ရှားမှုအတွေ့ အကြုံက ပြဋ္ဌာန်းပေးထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

နောက်တတိယအချက်ကတော့ ကိုယ်ကျိုးစွန့်လွှတ် အနစ်နာခံမှု **(Sacrifice)** ဆိုသောအချက်ဖြစ်ပါသည်။ ဤအချက်ကပင် ကျွန်တော်ဘယ်သူ့ကို အလေးစားဆုံးလဲဆိုသည့် မေးခွန်းကို အဆုံးအဖြတ်ပေးခြင်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

ဉာဏ်ပညာလည်းရှိပြီး လူသားချင်းလည်းထောက်ထားစာနာညှာတာ တတ်သော လေးစားဖွယ် ပုဂ္ဂိုလ်များထဲတွင် ပို၍ လေးစားဖွယ် အကောင်းဆုံး သူတို့မှာ လူသားများအတွက် စွန့်လွှတ်အနစ်နာခံခဲ့သော သူများပင်ဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလော။ ဤကိုယ်ကျိုးစွန့်လွှတ်အနစ်နာခံမှုသည် လူသာမန်တို့ မစွမ်းနိုင် သည့် ကိစ္စဖြစ်ပါသည်။ (ကျွန်တော်လည်း လူသာမန်တို့အထဲတွင် ပါပါသည်)

စွန့်လွှတ်အနစ်နာခံမှုဆိုရာမှာတော့ အမှန်တရားနှင့်ယှဉ်သော “ဘက်” ရှိရပေမည်။ ဘယ်သူ့အတွက် စွန့်လွှတ်အနစ်နာခံတာလဲ။ ဤတွင် ကျွန်တော် သည် စာရေးဆရာကြီး ရွှေလင်းယုန် (ဂျာနယ်ကျော်ဦးချစ်မောင်) ရေးသားခဲ့သော “သူ” ဝတ္ထုထဲက ဇာတ်ဆောင်ဒေါက်တာမြင့်မောင်ကို ကိုးကားလိုပေသည်။ အစကနဦးမှာတော့ “ဆရာဝန်မြင့်မောင်၊ အချိန်မရွေး တွေ့နိုင်သည်” ဟူသော ဆိုင်းဘုတ်ချိတ်ထားသည့် ဒေါက်တာမြင့်မောင်သည်မြင်မြင်ကရာလူတိုင်းကို စေတနာဖြင့် စွန့်လွှတ်အနစ်နာခံခဲ့သူဖြစ်သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ဒေါက်တာ မြင့်မောင်သည် ဂျပန်ဖက်ဆစ်ခေတ် စစ်နှင့် တော်လှန်ရေးကို တွေ့ကြုံဖြတ် သန်းရင်း ပဲခူးရိုးမတွင် သခင်ဗဟိန်းတို့နှင့် လက်တွဲခဲ့ကာ သခင်ဗဟိန်းညွှန်းသော နော်မန်ဗက်သွန်းအတ္ထုပ္ပတ္တိကို ဖတ်ရှုရပြီး တရုတ်ပြည်ဒီမိုကရေစီ တော်လှန်ရေး တွင် စွန့်လွှတ်အနစ်နာခံခဲ့သော ကနေဒါနိုင်ငံသား ဒေါက်တာနော်မန်ဗက်သွန်းကို လေးစားအားကျ အတုယူခဲ့သည်။ ထိုအခါ ဒေါက်တာမြင့်မောင်၏ အယူအဆက

“စွန့်လွှတ်အနစ်နာခံတယ်ဆိုတာ လူတွေအတွက် အကျိုးရှိတဲ့ စွန့်လွှတ် အနစ်နာခံခြင်းမျိုး ဖြစ်ရမယ်။ လူဆိုးလူမိုက်တွေ ကောင်းစားရေးအတွက် ဘာလို့ စွန့်လွှတ်အနစ်နာခံရမှာလဲ။ ဂျပန်ဖက်ဆစ်တွေကိုသာ ခွင့်လွှတ်စာနာ နေမယ်ဆိုရင် ဂျပန်တော်လှန်ရေးရယ်လို့ ဘယ်မှာရှိတော့မလဲ” ဟူ၍ ပြောင်းလဲ တိုးတက်လာခဲ့တော့သည်။ (“သူ” ဝတ္ထုနှင့်ပတ်သက်၍ ဆရာမြသန်းတင့်၏ “ကျွန်တော်ဆက်၍ရေးချင်သော ဝတ္ထုများ-၄” ကိုလည်းရှု)

(၄)

အထက်ပါအချက်သုံးချက်သည် ကျွန်တော်၏ ဘဝအတွေ့အကြုံ၊ သမိုင်းလူပုဂ္ဂိုလ်များအတွေ့အကြုံများထဲမှ ဆင်ခြင်ကြည့်မိပြီး သုံးသပ်ရရှိလာသော အချက်များဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်လေးစားသော ပုဂ္ဂိုလ်များတွင် အထက်ပါ

၄၆

အောင်ဝေး

အချက်များ ကိုက်ညီပါဝင်နေမည်ဟု ယူဆပါသည်။ ဤသည်ပင်လျှင် “လေးစားမှု” နှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်တော်၏ အာဘော်၊ တစ်နည်း သဘောထားအမြင် ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော် အလေးစားဆုံးပုဂ္ဂိုလ်မှာ စာရေးဆရာ၊ သတင်းစာဆရာ ဆရာဗန်းမော်တင်အောင် (၁၉၂၀-၁၉၇၈) ပဲဖြစ်ပါသည်။ ။

[Lifestyle မတ်၊ ၂၀၀၃]

ကျောက်ထက်အက္ခရာများ (အောင်ဝေး၏နာမည်)

[စီးဆင်းခဲ့ကြသော ခရီးတစ်လျှောက်၌ ကဗျာဆရာတို့၏ ကဗျာအပေါ် ချစ်မက်စိတ် တို့သည် ပြင်းရှည်မည်ဖြစ်၏။ မိမိရေးဖွဲ့ခဲ့သော ကဗျာတစ်ပုဒ်နှင့် ပတ်သက်၍ ပြောလိုသည်များ ရှိနေပေလိမ့်မည်။ ဤသည်ကို ရည်ရွယ်၍ “ကျောက်ထက် အက္ခရာများ”အဖြစ် ရေးထိုးလိုက်ခြင်း ပြစ်ပါသည်။

အယ်ဒီတာ]

ကျွန်တော် ယုံကြည်သည်မှာ “ခေတ်ပေါ်ကဗျာ” (**Modern Poetry**) ပဲဖြစ်ပါ သည်။ ကျွန်တော် ဒီနေ့ရေးနေသော ကဗျာတွေကို ကဗျာသစ် “ခေတ်ပေါ်ကဗျာ” (**Modern Poetry**) ဟု ရဲရဲယုံယုံကြွေးကြော်ပါသည်။

သို့သော် ကျွန်တော်၏ကဗျာနည်းမှာ **Modernism** (အလားတူ) **Post-modernism** နည်းမဟုတ်ကြောင်း ကျွန်တော် အခါခါပြောခဲ့ပါသည်။ ကျွန်တော်၏ကဗျာနည်းမှာ **Modern realism** နည်းသာဖြစ်ကြောင်း ကျွန်တော်ဝန်ခံခဲ့ပြီ။ ဆိုခဲ့ညွှန်းခဲ့ပြီ။

Modernism, Post-modernismနှင့် **Modern realism** ဝေါဟာရ များကို ဘာသာမပြန်တော့ပါ။ ဘာသာပြန်လျှင် လိုရင်းအနက် မရောက်ဘဲ အဓိပ္ပာယ်ရှုပ်ထွေး ဝေဝါးသွားတတ်ပါသည်။ ဘာသာမပြန်ဘဲ ဒီအတိုင်း နားလည်တာက ပိုကောင်းပါသည်။ ဥပမာ- **Realism** ကို ဆရာ ဒဂုန်တာရာက သရုပ်ဖော်ဟု သုံးပြီး ...က သရုပ်မှန်ဟု သုံးပါသည်။ **Aesthetics** ကို

ဆရာဇော်ဂျီက “ရသပညာ” ဟု သုံးပြီး ဆရာဒဂုန်တာရာက “အလှဗေဒ” ဟု သုံးပါသည်။ **Rhythm** ကို ဆရာမင်းသုဝဏ်နှင့် ဆရာမြဇင်တို့က “နရီ” ဟု သုံးလိုက်သည့်အခါ ဆရာမောင်သာနိုးက လက်မခံပါ။ **Rhythm** ကို “ရစ်သမ်” လို့ပဲ မောင်သာနိုးသုံးသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ မူရင်း(အင်္ဂလိပ်)စကားလုံးကို မြန်မာပြန်သုံးလိုက်သည့်အခါ လိုရင်းအနက် မရောက်ဘဲ ဝေ့သွားလွဲသွား တတ်သည်။ မူရင်းစကားလုံးအတိုင်း ပြောလိုက်ရေးလိုက်တာက ဒိုးခနဲဒေါက်ခနဲ ရှင်းလင်းလွယ်ကူသွားသည် မဟုတ်လား။ ဒါကြောင့် ဒီအတိုင်းပဲ ကောင်းပါသည်။ ကျွန်တော့် ကဗျာနည်း **Modern realism** ကို “မော်ဒန်ရီယယ်လစ်ဇင်” လို့ပဲ မှတ်ယူပေးလိုက်ကြပါ။ (ဤကားစကားချပ်)

ဒါဆိုလျှင် တချို့ ကျွန်တော့်ကို မေးငေါ့ချင်ကြ၊ မေးချင်ကြမည်။ “ဒါဖြစ်ရင် ဘာဖြစ်လို့ **Modern poetry** ကိုကျတော့ မော်ဒန် ပေါ်ယံ ထရီလို့ မသုံးဘဲဘာကြောင့် ခေတ်ပေါ် ကဗျာလို့သုံးရတာလဲ” ဆိုပြီး အဲဒီလို မေးခွန်းမျိုးမေးလာကြတော့မည်။ တချို့ ကျွန်တော့်ကို အဲသလိုမျိုး မေးလည်းမေးခဲ့ဖူးကြပါသည်။

ရော်...ခက်ကပြီ။ ကျွန်တော် မဖြေနိုင်။ ရှင်းရခက်လှချည်ရဲ့၊ ခက်သည်။ ဒီကိစ္စက ကျွန်တော်စခဲ့တဲ့ အရှုပ်မှမဟုတ်တာ၊ ဟိုး... ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်တစ်ဝိုက်ကတည်းက စခဲ့တဲ့ အရှုပ်။ အရှုပ် မဟုတ်ပါဘူးလေ၊ အလုပ်။ အဲဒီကတည်းက လုပ်ခဲ့တဲ့အလုပ်၊ ကဗျာအလုပ်ပါ။ အဲဒီ ကဗျာအလုပ်ထဲ ဟိုတုန်းကတည်းက ဝေါဟာရ အရှုပ်အထွေးကို ကျွန်တော့်ကျမှ “အောင်ဝေး မင်းရှင်း” ဆိုပြီး မတရားမတောင်းဆိုပါနဲ့။

ဝေါဟာရ (စကားလုံး) နောက်မှာ အဘိဓမ္မာရှိပါတယ်။ ရာဇဝင်ရှိပါတယ်။ လက်တန်းကိုးကား ပြောရရင်-

“မော်ဒန် မြန်မာကဗျာရယ်လို့ မူးလို့မှ ရှုစရာမရှိ”

မောင်သာနိုး- ထင်ရှူးပင်ရိပ် (၁၉၆၈)

“ခေတ်ပေါ်ကဗျာသည် ဘာလဲ”

ဒဂုန်တာရာ- တော်လှန်ကဗျာ (၁၉၆၉)

၁၉၆၈-၆၉ ဆရာမင်းသုဝဏ်၏ သပြေညိုနေအိမ် ကဗျာ **Work**

Shop ကနေ ပေါ်ထွက်ခဲ့သော ဆရာမြဇင်၏ “ခေတ်ပေါ်ကဗျာ” စာတမ်း

(ငွေတာရီ၊ ဇန်နဝါရီ-ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၆၉)တွင်

“ခေတ်ကို ကိုယ်စားပြုသော ခေတ်ပေါ်ကဗျာသည် ခေတ်၏ အာရုံခံစားမှုတွင် အခြေပြုရမည်။ ...ခေတ်ပေါ်ခံစားပုံကို အခြေပြု၍ ခေတ်ပေါ်ခံစားပုံကို ဖော်ကျူးမှသာလျှင်ခေတ်ကို ကိုယ်စားပြုသော ခေတ်ပေါ်ကဗျာ ဖြစ်ပေမည်”

စသည်ဖြင့် “ခေတ်ပေါ်ကဗျာ” ဟူသော ဝေါဟာရအသုံးကို စခဲ့သည်။

ထို့အပြင် ဆရာမင်းလှညွန့်ကြူးကလည်း ထို ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်တစ်ဝိုက်တွင် “ခေတ်ပေါ်ကဗျာ” “မော်ဒန်ကဗျာ” ဟူသော အသုံးကို ယှဉ်တွဲသုံးနှုန်းခဲ့ကြသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ဆရာမောင်သာနိုး အပါအဝင်အားလုံးက “မော်ဒန်ကဗျာ” ဟု မသုံးတော့ဘဲ “ခေတ်ပေါ်ကဗျာ” ဟု တညီတညွတ်တည်း သုံးလာကြပါသည်။

ဒဂုန်တာရာက “ခေတ်ပေါ်ကဗျာ”

ဇင်-နိုး-ကြူး ကလည်း “ခေတ်ပေါ်ကဗျာ”

ယနေ့ ကျွန်တော်တို့ ခေတ်မှာကော။ ဒါပဲပေါ့။ “ခေတ်ပေါ်ကဗျာ” ကို “ခေတ်ပေါ်ကဗျာ” လို့ပဲ သုံးနှုန်းပြောဆိုနေကြပါပြီ။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်က ကျွန်တော် ဒီနေ့ရေးနေတဲ့ ကဗျာတွေကို “ခေတ်ပေါ်ကဗျာ” ပါပဲလို့ ပြောရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ပြီးတော့ ရှိသေးသည်။ တခြားကော ဘာကြောင့် ခေတ်ပေါ်ကဗျာလဲ။ ခေတ်ပေါ်ကဗျာလို့ ခေါ်ဝေါ်ရတဲ့ တခြားအကြောင်းကော ရှိသေးလို့လားလို့မေးရင် ရှိသေးတယ်လို့ ကျွန်တော်ဖြေမည်။ ဆရာမြသန်းတင့်က အမေရိကန် “ကဗျာ” မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်မှ ဂျေ၊ ဗွီ၊ ကန်နင်ဟန်၏ ဆောင်းပါးကို ကိုးကားပြီး မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း (၁၉၇၈) တွင် ယခုလို ရေးသားခဲ့ဖူးသည်။ (ဆရာမြသန်းတင့်၏ အယူအဆကို ကျွန်တော်ကြိုက်ပါသည်)

“ခေတ်ပေါ်ကဗျာဆရာဆိုတာဟာ ကျွန်တော်တို့ခေတ်မှာ သက်ရှိထင်ရှား ရှိပြီး ကဗျာတွေကို လောလောဆယ်ရေးနေတဲ့ ကဗျာဆရာကို ဆိုလိုတာလည်း မဟုတ်ဘူး။ (ခေတ်ပေါ်ကဗျာဆရာမဟုတ်တဲ့ ခေတ်ပြိုင်ကဗျာဆရာတွေ အမြောက်အမြားရှိကြတယ်) ခေတ်ပေါ်ကဗျာသစ်ကို ရေးတယ်၊ သူ့ကဗျာဟာ အဟောင်းနဲ့ ကွဲပြားတယ်၊ အစဉ်အလာနဲ့ ခြားနားတယ်၊ ကျွန်တော်တို့ မျှော်လင့် ထားတာတွေနဲ့ ကွဲပြားတယ်၊ သူ့ကဗျာဟာ အသစ်ဖြစ်တယ်။ ခေတ်ပေါ်ကဗျာလို့ ပြောနေတဲ့နေရာမှာ ကျွန်တော်ဟာ ဒီအဓိပ္ပာယ်နဲ့ ပြောခြင်းဖြစ်တယ်”

(မြသန်းတင့်၊ လွမ်းမောဖွယ် ကမ္ဘောဇ သို့မဟုတ်...ပ-ကြိမ်၊ ၂၀၀၁၊ ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်၊ စာ ၂၂၈-၂၂၉)

ဒီတော့ “ခေတ်ပေါ်ကဗျာ”လို့ ဘာကြောင့် သုံးရတာလဲဆိုတော့ “ခေတ်ပြိုင်ကဗျာ”ဆိုတာနဲ့ ရောထွေးသွားမှာ စိုးလို့ပါ။ ခေတ်ပေါ်ကဗျာ (ခေတ်ပေါ်ကဗျာဆရာ)နဲ့ ခေတ်ပြိုင်ကဗျာ (ခေတ်ပြိုင် ကဗျာဆရာ) မတူကွဲပြား ခြားနားတယ်ဆိုတာ ပေါ်လွင်ဖို့ “ခေတ်ပေါ်ကဗျာ” လို့ သုံးရတာပါ။ ဒါကြောင့် “ခေတ်ပေါ်ကဗျာ”ပါ။

ထားပါတော့။ အခု ဒီနေရာမှာက ကျွန်တော်ရဲ့ အနှစ်သက်ဆုံး ကဗျာ တွေထဲက တစ်ပုဒ်အကြောင်း (ကဗျာရဲ့အတ္ထုပ္ပတ္တိ)ကို ပြောပြဖို့တာဝန်ပဲ မဟုတ်လား။

ကျွန်တော် ကဗျာရေးသက် အခု ၂၀၀၂ ဆိုရင် (၁၉၈၂-၂၀၀၂)အနှစ် (၂၀)ရှိပါပြီ။ အနှစ်(၂၀)အတွင်းမှာ ကဗျာအပုဒ် (၂၀၀)ပြည့်အောင် ကျွန်တော် မရေးနိုင်ခဲ့ပါဘူး။ ကဗျာစာအုပ် (၄)အုပ် ထုတ်ဝေပြီးပါပြီ။ ထုတ်ဝေပြီး စာအုပ်တွေထဲက ပုဒ်ရေကိုပဲ အကြမ်းဖျင်းကြည့်ရင်-

(၁) ယာမာဂူချီခင်ဆွေရီသို့ [၁၉၉၁] ကဗျာရှည် (၁)ပုဒ်တည်း။

(၂) ချစ်သူမြင်းသည်တော် **(My Beloved Calvaryman)** [၁၉၉၅] (၃၁)ပုဒ်

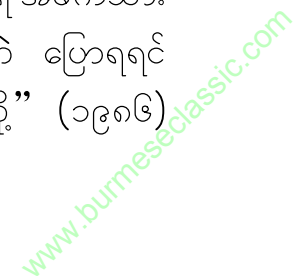
(၃) မြင်းကုန်းနီးပေါ်ရွက်လွင့် **(Sailing on Horseback)** [၁၉၉၇] (၃၄)ပုဒ်

(၄) လက်ရွေးစင် ကဗျာများ (၁၉၈၂-၈၈) [၁၉၉၉] (၃၅)ပုဒ်
အဲဒါတွေပြီးရင် အခု မုံရွေးစာအုပ်တိုက်က ထုတ်ဝေဖို့ စီစဉ်ထားတဲ့

(၅) ညိုမိဂူမ္ဘာန်ညများ (၆၅) ပုဒ်
အဲဒီ (၅)အုပ်စလုံးက ကဗျာတွေ အားလုံးပေါင်းလိုက်ပါမှ စုစုပေါင်း

(၁၆၆)ပုဒ်သာပဲ ရှိပါရဲ့။ နည်းလှရဲ့။

အခု အဲဒီ (၁၆၆)ပုဒ်တည်းဆိုတဲ့ နည်းနည်းလေးထဲက တစ်ခါထပ်ပြီး အနှစ်သက်ဆုံး ကဗျာတစ်ပုဒ်အကြောင်း ပြောပါဆိုရင် အစဉ်းစားရ အခက်သား ကလား။ လောဘနဲ့ဖြစ်ဖြစ်၊ သောကနဲ့ဖြစ်ဖြစ်၊ ဒေါသမပါဘဲ ပြောရရင် ကျွန်တော်အကြိုက်ဆုံးကဗျာကတော့ “ယာမာဂူချီ ခင်ဆွေရီသို့” (၁၉၈၆)

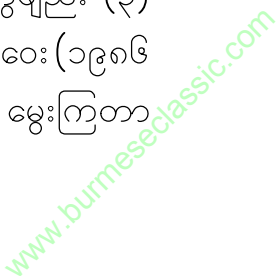

ကဗျာရှည်ကြီးပါပဲဗျာ။ ပေဖူးလွှာ (၁၉၈၆-၉၉)မှာ စတင်ပုံနှိပ်ဖော်ပြစဉ်တုန်းက (၈)မျက်နှာ တစ်ဖောင်ရှိပါတယ်။ ပန်းချီမြင့်မောင်ကျော် သရုပ်ဖော်ပုံနဲ့ပါ။ ၁၉၉၁ မှာ ဒီယာမာဂူချီကဗျာရှည် တစ်ပုဒ်တည်း လုံးချင်းထုတ်တော့ ၁၆ ချိုး (၂)ဖောင်၊ အဲဒီတုန်းက ၁၀ ကျပ်တန် စာအုပ်ပါးပါးကလေး။ ၁၉၉၉ မှာ အောင်ဝေး လက်ရွေးစင် ကဗျာများ (၁၉၈၂-၈၈)ထုတ်တော့ ယာမာဂူချီကဗျာကို ပြန်ထည့်ပါတယ်။ ပေဖူးလွှာမှာ ပုံနှိပ်ပါရှိတဲ့ အချိန်တုန်းက ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၊ ဒဿနဗေဒမဟာဝိဇ္ဇာတန်း **Aesthetics** ဘာသာရပ်မှာ ယာမာဂူချီကဗျာကို ထည့်သင်ခဲ့ပါတယ်။

ပြီးတော့ ဒီကဗျာ(ယာမာဂူချီခင်ဆွေရီသို့)ဟာ ကျွန်တော့်ဘဝနဲ့ ဆိုင်ပါတယ်။ ပြောရရင် ယဉ်ကျေးမှုပိုင်းဘဝမှာ ကျွန်တော် ကဗျာဆရာတစ်ယောက် အနေနဲ့ ဂုဏ်ရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ရုပ်ဝတ္ထုပိုင်း ဘဝကျတော့ ကျွန်တော်အိမ်ထောင် တာဝန်၊ မိသားစုတာဝန် မကျေပွန်ခဲ့ဘူး။ (ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်ပြောတဲ့ သမိုင်းပေးတာဝန်ကတော့ ကျွန်တော်နိုင်သလောက် ထမ်းဆောင်ခဲ့တာပါ) ယာမာဂူချီကဗျာထဲမှာတော့-

“ငါ့ဘဝဟာ
 ငါ့သားလရောင်ဝေး
 ကြီးလာရင် ကဗျာရေးဖို့
 ရိုးပေးငြာသံ
 ဒါမှမဟုတ် ရစ်သမ်
 စံဖြစ်ရမယ်”
 “ဘဝဆိုတာ
 လှပစွာ
 ဆင်းရဲတတ်ဖို့ပဲလိုတယ်”

ဘာညာဆိုပြီး ကျွန်တော် အဲဒီလိုတွေတော့ ရေးခဲ့တာပေါ့။ ကြွေးကြော်ခဲ့တာ ပေါ့လေ။ အဲဒါ ၁၉၈၆။ အဲဒီလိုကနေ နောက်ထပ် ဆယ်စုနှစ်တစ်နှစ် **One decade** ကျော်လာတော့ ကျွန်တော့်မှာ ခင်ဆွေရီရဲ့သားတွေချည်း (၃)ယောက် မွေးဖွား ရှင်သန်ခဲ့ပြီ။ လရောင်ဝေး (၁၉၈၂ ဖွား)၊ လပြည့်ဝေး (၁၉၈၆ ဖွား)၊ လမင်းဝေး (၁၉၉၇ ဖွား)၊ အားလုံး နိုဝင်ဘာ (၃-၇-၂၈) မွေးကြတာ

ချည်း။ ဒီလိုနဲ့ အထဲဝင်အပြင်ထွက် ဘဝတက္ကသိုလ်မှာ သုံးကြိမ်သုံးခါ ဆိပ်ဖလူး ရနံ့ အိပ်မက်ကိုအခါခါမက်ပြီးတဲ့နောက် ကျွန်တော်က အဘိုးကြီး ဖြစ်လာ၊ ခင်ဆွေရီက အဘွားကြီးဖြစ်လာ၊ ဘဝဟာခုမှပဲ အတန်ငယ်လှပခဲ့တယ်ဆိုရ တော့မယ်။ ၁၉၉၅ မှာ ကျွန်တော် နယ်ကနေ ရန်ကုန်ကို အပြီးအပိုင် ရောက်လာတယ်။ လူရိုသေ ရှင်သေရို ကဗျာဆရာဘဝကို တန်ဖိုးရှိရှိ နေထိုင် ခဲ့တယ်။

ခေါင်းဆောင်ကြီး တိန်ရှောက်ပိန်ရဲ့ **'To get rich is glorious'** ဆိုတဲ့ စကားကို ကျွန်တော် ကိုးကားတတ်လာတယ်။

ဂျာမန်ကဗျာဆရာဗားတော့ဘရက်ရဲ့ “ကိုယ့်ဘဝကိုယ် သာယာစိုပြည် အောင် လုပ်တာဟာလည်း လီနင်ကို ဂုဏ်ပြုရာကျတာပါပဲ” ဆိုတဲ့ “ကူဂျန်ဘူး လတ်ရွာက လီနင်ဂုဏ်ပြုပွဲ” ကဗျာကို ကျွန်တော်ရွတ်ပြတတ်လာတယ်။

ထူးခြားတာက အဲဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော် ယာမာဂူချီအကြောင်း ကဗျာတွေ မရေးဖြစ်တော့ဘဲ သားတွေအကြောင်းကို ကဗျာထဲ စာထဲရေးလာနေ ခဲ့ပြီလေ။ အဲဒီအချိန်မျိုးမှာ ကျွန်တော် “နာမည်” ဆိုတဲ့ ကဗျာကို ရေးဖြစ်ခဲ့တာ ပါပဲ။ အဲဒီ ကဗျာကို **life style** မဂ္ဂဇင်း မတ် ၁၉၉၉ မှာ စတင်ပုံနှိပ်ဖော်ပြ ခဲ့တယ်။ ပြီးတော့ **EFA** မဂ္ဂဇင်း ဩဂုတ် ၁၉၉၉ မှာ ဆရာချိုထွန်း အင်္ဂလိပ် ဘာသာပြန်ပြီး ထပ်မံဖော်ပြခဲ့ပါတယ်။

ကဗျာရွတ်ဆိုပွဲ တော်တော်များများမှာ ဒီ “နာမည်” ကဗျာကို ကျွန်တော်ရွတ်ဆိုလေ့ ရှိပါတယ်။ **Beauty** မဂ္ဂဇင်းက စီစဉ်ခင်းကျင်းတဲ့ ကလေးတွေ လှုပ်ရှားမှုပွဲတော်မှာ ဒီကဗျာကို ဝေငှခဲ့ကြတယ်တဲ့။

အမှတ်ရစရာတစ်ခုက မန္တလေးရွှေမြို့တော်က ရေးဖော်ကြီး ကိုခင်အောင် ဝင့်က ဒီ “နာမည်” ကဗျာကို ကွန်ပျူတာနဲ့ရိုက်ပြီး ပလတ်စတစ်မှန်ပေါင်သွင်းလို့ ကျွန်တော့်ကဗျာကို ကျွန်တော့်ကိုပြန်ပြီး လက်ဆောင်ပေးခဲ့ဖူးတာပါပဲ။

တချို့ ဒီကဗျာရဲ့ ခေါင်းစဉ်ကို မမှတ်မိကြတဲ့ သူတွေက (ဥပမာ- မောင်ညိုပြာ) “ကိုအောင်ဝေး၊ ခင်ဗျားရဲ့ အဖေနဲ့သား ကဗျာရွတ်ဗျာ” လို့ ဆိုတတ် ပြောတတ်ကြပါတယ်။

အခု ဒီကဗျာ (နာမည်)ကို ကျွန်တော် ဒီနေရာမှာ အနှစ်သက်ဆုံး ကဗျာတစ်ပုဒ်အနေနဲ့၊ ကျွန်တော်ရဲ့ **work** အနေနဲ့ ဖော်ပြလိုက်တယ်။

ကျွန်တော့်မှာ ဒီကဗျာအပြင် တခြားပြောစရာ ကျွန်တော်ကြိုက်တဲ့ ကဗျာတွေလည်း ရှိသေးတာပါပဲပေါ့နော်။ ဆိုပါတော့ ၁၉၈၈ ဟိုဘက်က ဆိုရင် ချစ်သူမြင်းသည်တော် (၁၉၈၅)၊ ဝေဖန်ရေးဆရာနှင့် စီးချင်းထိုးခြင်း (၁၉၈၆)၊ ဘယ်သူပြောလဲ တစ်တောလုံးကြွေ (၁၉၈၈)တို့လိုမျိုးတွေ။ ဒီဘက် ခေတ်မှာ ကံမကောင်းတဲ့ပင်လယ် (၁၉၉၂)၊ သင်္ဘောဆိပ် (၁၉၉၃)၊ ခြင်္သေ့ (၁၉၉၄)၊ ညိုမိဂုဗ္ဗာန်ညများ (၁၉၉၅) စတဲ့ ကဗျာတွေ။ ပြီးတော့ ဆရာလေးကိုတင် အကြိုက်ဆုံး ညောင်လေးပင်ကိုဖြတ်သွားခြင်း (၁၉၉၄)၊ ကိုဖြိုးထိန် အကြိုက်ဆုံး လက်တစ်ဖက် (၁၉၉၆)၊ အစ်ကိုကြီး မောင်သင်းခိုင် အကြိုက်ဆုံး ဒရိုင်ဘာ (၁၉၉၆)နဲ့ ရိုးမြေကျပ်တောက်(၁၉၉၆)၊ မောင်ခိုင်လတ် အကြိုက်ဆုံး ဓားအိမ်ထဲ က ပင်လယ် (၁၉၉၈)၊ ကိုစိုးမြင့်သိန်း အကြိုက်ဆုံး မာကိုပိုလို (၁၉၉၆) စတဲ့ ကဗျာတွေ။ ပြီးတော့ ကျွန်တော့် ကဗျာဆရာဘဝမှာ အငြင်းအပွားဆုံး၊ အဝေဖန်ခံရဆုံး၊ အဆူညံဆုံး၊ အလှုပ်ရှားဆုံးဖြစ်တဲ့ “ဒိုင်ယာရီ” (ရွက်နုဝေ၊ မတ် ၁၉၉၆) အဲဒီကဗျာလည်း ကျွန်တော်နှစ်သက်ဆဲပါ။

အဲဒီကဗျာတွေထဲကမှ ဘာကြောင့် “နာမည်” (၁၉၉၉)ကို ရွေးချယ်ဖော်ပြ ရသလဲ ဆိုလျှင်တော့-

ဒီနေ့ ကျွန်တော်တို့ ကာရန် (ကာရန်စနစ်)ကို စွန့်ခွဲပြီး ခေတ်ပေါ်အာရုံ ခံစားပုံ (**Modern sensibility**)နှင့် စကားပြောလေသံ (**Speech rhythm**) အသုံးပြုရေးဖွဲ့တဲ့ ခေတ်ပေါ်ကဗျာတစ်ပုဒ်မို့ပါ။

ပြီးတော့ ဒီကဗျာ (နာမည်)မှာ ကြီးကြီးကျယ်ကျယ်တွေ လျှောက်ပြော ရင်တော့ **Sincerity** ဖြစ်မှုတို့၊ **Modernity** ဖြစ်မှုတို့၊ **Humanity** ဖြစ်မှုတို့ ဆိုတာတွေ ရှိတာပေါ့။ ဒါက ကိုယ့်ကဗျာ ကိုယ်ပြောလို့ ဖြစ်တာမဟုတ်ဘူး။ ဝေဖန်ရေးဆရာကပြောမှ၊ စာပေသိပ္ပံပညာရှင်က ထောက်ပြမှ။ အဲဒီလိုမှဖြစ်တာ။

ပြီးတော့လည်း ဒီကဗျာ (နာမည်)မှာ မုဆိုးစိုင်းသင် (ဒဂုန်တာရာနည်းအရ) ကဗျာ“လှ” သွားတဲ့ အချက်တစ်ခု၊ ကန့်လန့်ကာ နောက်ကွယ်မှာရှိခဲ့တာကို အခု ထုတ်ပြောချင်ပါတယ်။ ဒီကဗျာကို **Lifestyle**မဂ္ဂဇင်းကို မူရင်းပေးစဉ်က (ကဗျာတစ်နေရာမှာ) နာမည်တချို့ပါတယ်။ ဒီနာမည်တွေကို ဖြုတ်လိုက်ရင် ကဗျာက အဓိပ္ပာယ်ပိုပြီး လှသွားမယ်၊ ကျယ်ဝန်းသွားမယ်လို့ ခံစားအကြံ ပေးတာနဲ့ **Lifestyle**မဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာများက ဖြုတ်ပြီးတော့မှ ဖော်ပြခဲ့တာ။

ကျွန်တော် ဝန်ခံပါတယ်။ ကျွန်တော် မစဉ်းစားမိတဲ့အချက်ပါပဲ။ ကဗျာက ဖြုတ်သင့်တာ ဖြုတ်လိုက်တော့မှ ကဗျာကပိုပြီး **Sense of beauty** ပိုဖြစ်သွား ပါတယ်။ ပြီးတော့ ဒီကဗျာက **International** ဖြစ်သွားတယ်လို့ ကျွန်တော် ထင်ပါတယ်။ ဒီအတွက် ကျွန်တော် ကြိုက်ပါတယ်။ **(To be international one must be national)** ဆိုတာကိုတော့ ကျွန်တော်မမေ့ပါ။

ပြီးတော့ တစ်ခါ ဒီကနေ့ ကမ္ဘာပေါ်မှာ အဓိကစာပေ အတွေးအခေါ် လမ်းကြောင်းကြီး (၃)ခုရှိတယ် (ဇော်ဇော်အောင်၊ စာပေဝေဖန်ရေး သဘောတရား အခြေခံကျမ်း၊ ပ-ကြိမ်၊ မုံရွေးစာအုပ်တိုက်၊ စာ-၆၈)ဆိုတဲ့

၁။ ပို့စမော်ဒန်လမ်းကြောင်း **(Post Modernism)**

၂။ ပို့စမာ့က်စ်လမ်းကြောင်း **(Post Marxism)**

၃။ ဣတ္ထိယလမ်းကြောင်း (မိန်းမသားဝါဒ) **(Femenism)**

အဲဒီအထဲမှာ ကျွန်တော့်လမ်းကြောင်းကိုလည်း အခု ဒီကဗျာ(နာမည်)က ဖော်ညွှန်းပြသနိုင်တယ်လို့ ကျွန်တော်ယူဆပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီ “နာမည်” ကဗျာကို ကျွန်တော်နှစ်သက်စွဲလမ်းတဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်အဖြစ် (အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြန်နဲ့တကွ) ပြန်လည်ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

နာမည်

ကျွန်တော့်သားက မေးတယ်။

“ကြယ်တွေမှာ

နာမည်ရှိသလား ဖေဖေ”တဲ့။

မြစ်ကမ်းနဖူးမှာ

ထိုင်တဲ့ည

သားက

ကောင်းကင်ကို ငုံ့ကြည့်နေတယ်။

ကျွန်တော်က

ကြယ်တွေ တလက်လက်ထ

ရေစီးထဲ ငေးလို့။

“အေး... မတော်တဲ့ ကြယ်တွေမှာ

နာမည်မရှိဘူး
တော်တဲ့ ကြယ်တွေကျတော့

.....
.....
.....

အဲဒီလို
ကြယ်တစ်လုံးချင်းစီရဲ့ နာမည်
ကျွန်တော်ပြောပြ။
“ဖေဖေ ဒါဆိုရင်
ကမ္ဘာပေါ်မှာ
သားနာမည်နဲ့ ကြယ်လည်း
ရှိမှာပေါ့နော်”
ကျွန်တော့်သားကို ပြုံးကြည့်
ခေါင်းညိတ်ပြတော့
သားက ပျော်သွားပြီး
ကျွန်တော့်မျက်လုံးထဲမှာ
သူ့နာမည်နဲ့ ကြယ်ကို ရှာတွေ့သွားတယ်။
သားက ဖအေထက်
ပိုပြီး တော်ရမယ် မဟုတ်လား။
ကျွန်တော်က သားကိုထမ်းလို့
ကျွန်တော့်ကို မြစ်ကမ်းပါးကထမ်းလို့
အိမ်ပြန်လာတဲ့လမ်းမှာ
ခေတ်ကလည်း စီးတုန်းပါ။
ဖအေနဲ့သား
လွမ်းမိတဲ့ တရားမှာ
နာမည်တွေလည်း စီးဆင်းနေတုန်းပေါ့။ ။ ။

NAME

My son asked me
 "Do stars have names, daddy?"
 At night
 When we sat at the top of a river bank
 Son
 stopped to look at the sky
 I
 gazed at the current of water
 Where stars were flashing
 "Yes, stars which are not clever
 do not have names.
 Stars which are clever
 .....
 .....
 .....
 Like this
 I told him
 names of individual stars.
 "Daddy, if so
 there will be a star
 with my name in the world".
 When I smiling looked at him
 and nodded,
 he became happy
 and found a star with his name
 in my eyes.
 A son must be smarter
 than his father, mustn't he?
 On my return home
 I carried my son on my shoulder.
 The river bank carried me on its
 The age was flowing

လရောင်တစ်ခြမ်း

၅၇

When father and son
pondered on the nature of things
names were also flowing.

[ရုပ်ရှင်တေးကဗျာ၊ မတ် ၂၀၀၃]

ရှင်တမ်းစာ

(၁)

“...ဓမ္မတာရုပ် ရှုပုံကား သစ်ရွက်တစ်ရွက်၌ နုနုနီစဉ် ရုပ်သည် ရင့်ရင့်နီ မဖြစ်မီချုပ်၏။ ရင့်ရင့်နီစဉ် ရုပ်သည် ပြေပြေနီ မဖြစ်မီချုပ်၏။ ပြေပြေနီစဉ် ရုပ်သည် ရွက်နုမဖြစ်မီချုပ်၏။ ရွက်နုစဉ် ရုပ်သည် ရွက်ရင့်မဖြစ်မီချုပ်၏။ ရွက်ရင့်စဉ် ရုပ်သည် ရွက်စိမ်းမဖြစ်မီချုပ်၏။ ရွက်စိမ်းစဉ် ရုပ်သည် ရွက်ညိုမဖြစ်မီ ချုပ်၏။ ရွက်ညိုစဉ် ရုပ်သည် ရွက်ရော်မဖြစ်မီ ချုပ်၏။ ရွက်ရော်စဉ် ရုပ်သည် ရွက်ကြွေမဖြစ်မီ ချုပ်၏။ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ”

[ညောင်လေးပင်တောရ၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဦးအရိယမထေရ်၏ ဘာဝနာအရသာကျမ်း၊
မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏ ဒဿန ဝိသုဒ္ဓိအခန်းမှ]

(၂)

၁၈၉၀ ပြည့်နှစ်မေလတွင်ဗင်းဆင့်ဗန်ဂိုးသည် စိန့်ရီမီစိတ်ရောဂါကု ဆေးရုံမှ ဆင်းလာပြီးကတည်းက သူသည် ပျော်ရွှင်လျက်ရှိသည်။ ပြင်ပကမ္ဘာနှင့် လည်း အေးအေးလူလူပင် ဆက်ဆံနေထိုင်လျက်ရှိ၏။

ဇူလိုင်လထဲရောက်သည့်အခါ ဗန်ဂိုးသည် သူ့ကိုယ်သူ သေနတ်ဖြင့် ပစ်ခဲသည်။ သူ ခံစားနေရသည့် စိတ်ဒုက္ခမှ လွတ်မြောက်ရာနည်းလမ်းကို ရှာဖွေသွားခြင်းဖြစ်သည်။ သေနတ်နှင့် ပစ်ခတ်ချိန်တွင် နေသည် သာလျက်ရှိ၏။ ဗင်းဆင့်ဗန်ဂိုးချီ ဆွဲသည့်အခါ ရယူလိုသည့်အရောင်ဖြစ်သည်။ ပတ်ပတ်လည်ရှိ

မြေပြင်ပေါ်တွင်လည်း ဂျုံခင်းများသည် တစ်မျှော်တစ်ခေါ် ရွှေရောင်သန်းနေကြသည်။ မိုးကောင်းကင်သည် ခါတိုင်းနေ့များထက် အပြာရောင် လွမ်းခြုံထားသည်။ သူ့သေနတ်သံကြောင့် ကျီးကန်းအမြောက်အမြားသည် အလန့်တကြား ထပျံကုန်ကြသည်။ ယင်းဖြစ်ရပ်သည် ထိုလထဲမှာပင် ဗန်ဂိုးရေးဆွဲခဲ့ဖူးသည့် ပန်းချီကားတစ်ကားနှင့် ထပ်တူထပ်မျှ တူလျက်ရှိလေသည်။

ဗန်ဂိုး၏ယင်းပန်းချီကားအမည်မှာ “ဂျုံခင်းထဲက ကျီးကန်းများ” ဟူသတည်း။

(၃)

လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီး၏သေတမ်းစာ

“ မတော်တဆ တပည့်တော်သေခဲ့ပါလျှင်-

- (၁) ကရဝိတ်ဖောင်နှင့် သင်္ကြိုဟ်ပါ
- (၂) မြစ်သောင်ပြင်သဲခုံပေါ်မှာ သင်္ကြိုဟ်ပါ
- (၃) အရိုးမျှမကျန်ရ၊ အမှုန့်ကျအောင် မီးရှို့ပါ
- (၄) မသာပို့သူများ အဝတ်ဆင်တူရနိုင်လျှင် ပိုကောင်းပါသည်”

လယ်တီပဏ္ဍိတ ဆရာဦးမောင်ကြီးသည် အထက်ပါမှာတမ်း (သေတမ်းစာ)ကို နာမကျန်းဖြစ်၍နေသည့် ၁၃၀၀ ပြည့်နှစ်တစ်နှစ်အတွင်း အကြိမ်ငါးဆယ် မက အထပ်ထပ်မှာကြားခဲ့ကြောင်း လယ်တီဦးကောဝိဒ၏ ပြောပြချက်တစ်ရပ် ထဲတွင် မှတ်သားခဲ့ရဖူးပါသည်။

ဆရာဦးမောင်ကြီး (အသက် ၆၁ နှစ်)သည် နောက်ဆုံးလူဝတ်နှင့် မုံရွာမြို့တွင် မြန်မာ ၁၃၀၁ခုနှစ် ကဆုန်လဆန်း (၄)ရက်နေ့၌ ကွယ်လွန်ခဲ့ပါသည်။ ကဆုန်လဆန်း (၁၀)ရက်နေ့၌ အဂ္ဂိဈာပနကို ဆင်ယင်ရာ ရန်ကုန်မြို့မှ တို့ဗမာအစည်းအရုံး နာယကကြီး ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း ကိုယ်တိုင် လာပြီး ဆရာဦးမောင်ကြီး၏ ရုပ်ကလာပ်ကို သလ္လာဝတီ ချင်းတွင်းမြစ်လယ်က သောင်ခုံပေါ်တွင် ပြာကျသည်အထိ မီးသင်္ကြိုဟ်ပေးခဲ့သည်ဟု အဆိုရှိပါသည်။

(၄)

ပြီးခဲ့သည့် ၂၁-၁-၂၀၀၃ နေ့က စာရေးဆရာမကြီး ဒေါ်ခင်နှင်းယု (၁၉၂၅ ဖွား) ကင်ဆာရောဂါဖြင့် ရန်ကုန်မြို့ပြည်သူ့ဆေးရုံကြီးတွင် ကွယ်လွန်

သွားခဲ့ပါသည်။ ဆရာမကြီး၏ ဈာပနကို ၂၃-၁-၂၀၀၃ နေ့က ရေဝေး သုသာန်တွင် စည်ကားသိုက်မြိုက်စွာ ပို့ဆောင်ခဲ့ကြပါသည်။ ထိုဈာပနမှာ ကျန်ရစ်သူ စာပေလောကသားများက တစ်သက်တာ လွမ်းဆွတ်အမှတ်ရခြင်း အနေနှင့် နောက်ဆုံးဂါရဝပြု ကျင်းပခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

(၅)

“...ဘဝတစ်ပါးသို့ ပြောင်းသွားကွယ်လွန်သည်ဖြစ်ပါ၍ ကာယကံရှင်၏ ဆန္ဒအရ မီးသင်္ဂြိုဟ်ပြီးစီးပါကြောင်း”

“...ကွယ်လွန်သွားပါ၍ ကွယ်လွန်သူ၏ ဆန္ဒအရ မီးသင်္ဂြိုဟ်ပြီးစီးပါကြောင်း”

သတင်းစာထဲတွင် ရံဖန်ရံခါ တွေ့ရတတ်သော နာရေးကြော်ငြာတချို့ ဖြစ်သည်။

မကွယ်လွန်မီ ကာယကံရှင်က မည်သို့ပင်မှာမှာ၊ ကွယ်လွန်သူက မည်သို့ပင်မှာမှာ ဈာပနလှလှပပ မြေကျဖို့ဆိုသည်မှာ ကျန်ရစ်သူတို့ကသာ ရင်ဆိုင်ရမည့် ကိစ္စတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ဈာပနတစ်ခု သူ့ထုံးတမ်းစဉ်လာနှင့် အညီမြေကျဖို့ဆိုသည့်အလုပ်မှာ တော်ရုံနှင့်ပြီးသည့် လွယ်လွယ်အလုပ်တစ်ခု မဟုတ်ပါ။

ချမ်းသာသည်ဖြစ်စေ၊ ဆင်းရဲသည်ဖြစ်စေ၊ ဈာပနတစ်ရပ်နှင့် ပက်ပင်း ကြုံလာလျှင် လူတိုင်းခြေမကိုင်မိ လက်မကိုင်မိ ဖြစ်တတ်ကြပါသည်။ တချို့ ဆင်းရဲလို့ မသာစရိတ် မတတ်နိုင်တာမျိုးရှိသလို၊ တချို့ချမ်းသာပေမဲ့ အသုဘ ကိစ္စကို ပြေလည်အောင် မစီစဉ်တတ်တာမျိုး ရှိပါသည်။

ထိုကဲ့သို့ အနေအထားမျိုးနှင့် ကြုံလာပါလျှင် ကာယကံရှင်၏ ဆန္ဒတို့၊ ကွယ်လွန်သူ၏ ဆန္ဒတို့ ဆိုတာကို မည်သို့သဘောထားကြပါမည်လဲ။

ကွယ်လွန်သူကိုတော့ အားနာပါသည်။ ကျန်ရစ်သူ(တို့)၏ ဆန္ဒအရ၊ ကျန်ရစ်သူ(တို့)ကသာ ကျန်ရစ်ခဲ့သည့်အခြေအနေနှင့် အချိန်အခါပေါ် မူတည်ပြီး ဈာပနကိစ္စကို အဆင်ပြေသလို ဆောင်ရွက်သွားခြင်းကသာ အကောင်းဆုံးနည်း လမ်းဖြစ်မည်ဟုထင်ပါသည်။

(၆)

...ဓမ္မတာရုပ်၌ သစ်ရွက်တစ်ရွက်သည် နုနုနီ၊ ရင့်ရင့်နီ၊ ပြေပြေနီ၊
ရွက်နု၊ ရွက်ရင့်၊ ရွက်စိမ်း၊ ရွက်ညို၊ ရွက်ရော်၊ ရွက်ကြော့၊ ဤသို့သောအခိုက်၌
ချုပ်၏။

အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ။

ဗင်းဆင့်ဗန်ဂိုးရေ...အမျှ၊ အမျှ၊ အမျှ။

[ရတီ၊ မေ ၂၀၀၃]

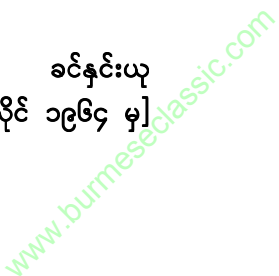
ဇီဝဇိုးငှက်သို့တမ်းချင်း

“စင်စစ်မတော့ စာရေးဆရာဆိုသည်မှာ ဇီဝဇိုးငှက်ပါပင်တည်း။ ဇီဝဇိုးငှက်သည် ပျံလွှားငှက်မျိုးတွင် ပါဝင်၏။ သူသည် ပင်လယ်အဏ္ဏဝါအနံ့၊ တောတောင်အနံ့၊ ပျံသန်းကာ သူနားရာ ကျောက်ဆောင်သို့ ပြန်လာ၏။ သူ၏အသိုက်အား သူ တစ်ပါးတို့ကဲ့သို့ သစ်ကိုင်း၊ သစ်ရွက်တို့နှင့်မလုပ်၊ အာခေါင်၌ဖြစ်သော အာစေးကို အန်ထုတ် အသိုက်ပြု၏။ တစ်ခါတစ်ရံ အန်ရလွန်း၍ ထိုအာစေးတွင် ရင်မှ သွေးပင်ပါ၍လာတတ်သည်။

သို့သော် ထိုငှက်သိုက်ကို စားသုံးရသူ လူသားတို့အဖို့ အင်အားပြည့်စုံကာ ရသာထူးနှင့် ပြည့်စုံလှ၏။

ကျွန်မတို့သည်လည်း လူ့လောကဗေဒ အဏ္ဏဝါတွင်ပျံသန်းလေ့လာရင်းမှ ကျွန်မတို့ရင်၌ဖြစ်သော စာပေကိုအန်ထုတ်ကာ အသိုက်ပြု၍ လောကသားတို့ အားပေးအပ်ပါသတည်း။ တစ်ခါတစ်ရံရင်မှ သွေးသည်လည်း ငှက်သိုက်တွင် လိမ်းကျံလျက် ပါလာခဲ့၏။ သို့သော် စားသုံးသူ လူသားတို့၌ ခွန်အားဗလ ပြည့်စုံသည်ဆိုငြားအံ့၊ ဤရင်မှ သွေးချောင်းပင် စီးပါစေ။ သေသည်အထိ မပြတ် အန်ထုတ်သွားကြမည်ဖြစ်၏။ ဤစေတနာသည်သာလျှင် ကျွန်မတို့ စာရေးဆရာတို့၏ ကုသိုလ်ပင်တည်း”

ခင်နှင်းယု
[‘ဇီဝဇိုး’ဆောင်းပါး၊ ရှုမဝ၊ ဇူလိုင် ၁၉၆၄ မှ]

ဇီဝဇိန်ငှက်ဝိညာဉ် စာရေးဆရာမကြီးဒေါ်ခင်နှင်းယုသည် လူသက် ၈၇ နှစ်၊ စာရေးသက် ၅၆ နှစ်အရောက် ၂၀၀၃ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၁ ရက် အင်္ဂါနေ့၊ နံနက် ၈:၃၀ နာရီတွင် ရန်ကုန်ပြည်သူ့ဆေးရုံကြီး၌ ကွယ်လွန်သွားခဲ့ရာပြီဖြစ်သည်။

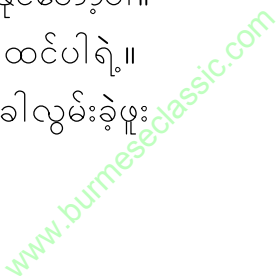
ဆရာမကြီးဒေါ်ခင်နှင်းယုကို ၁၉၂၅ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၇ ရက် တနင်္လာနေ့ ဝါးခယ်မမြို့မှာ မွေးဖွားခဲ့ပါသည်။ (ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း စာရေးဆရာ သခင်နု၏ ညီမတစ်ဝမ်းကွဲဖြစ်ပြီး ဝန်ကြီးချုပ်၏ အတွင်းရေးအတွင်းဝန်အဖြစ် လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်) ၁၉၄၇ခုနှစ်တွင် ‘ခင်နှင်းယု’ ကလောင်အမည်ဖြင့် ပထမဆုံး ရေးသားသော ‘အရိုင်း’ ဝတ္ထု စာပဒေသာမဂ္ဂဇင်းတွင် ပုံနှိပ်ဖော်ပြခြင်း ခံခဲ့ရသည်။

ဒေါ်ခင်နှင်းယု ကွယ်လွန်သွားသောအခါ စာပေလောကကြီး တစ်ခုလုံး ဝမ်းနည်းလွမ်းစွဲ ကျန်ရစ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုအထဲတွင် ကျွန်တော်လည်း တစ်ယောက် အပါအဝင် ဖြစ်ပါသည်။

ဆရာမကြီး ဒေါ်ခင်နှင်းယုနှင့် ကျွန်တော်တို့ ခင်ဆွေရီတို့ ပုဂ္ဂိုလ်ရေး ခင်မင်ရင်းနှီးမှု အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ အသိပ်အသည်း ရှိခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ထိုသို့ ပုဂ္ဂိုလ်ရေး ခင်မင်ရင်းနှီးမှုသည် ဒေါ်ခင်နှင်းယု၏ ဝတ္ထုများ၊ စာပေများကို ကျွန်တော်အရင်ရင်းနှီးပြီး နောင်နှစ်ပေါင်း အတန်ကြာမှဖြစ်ပါသည်။ အမှန်ကို ဝန်ခံရလျှင် ဆရာမကြီး ဒေါ်ခင်နှင်းယုသည် ကျွန်တော့်အပေါ်မှာ စာပေဩဇာ တစ်စုံတစ်ရာရှိရုံအပြင် ဆန့်ကျင်ဘက် နိုင်ငံရေးအမြင် ဩဇာလည်း ရှိခဲ့သည်ဟု ဆိုရပါမည်။ (ဒေါ်ခင်နှင်းယုက ကျွန်တော့်ကို “ကွန်မြူနစ်ကဗျာ ဆရာ”ဟု အမြဲလို ကျီစယ်ခေါ်ဝေါ်တတ်ပြီး၊ ခင်ဆွေရီကိုတော့ “မြွေမြီးဆွဲ ခင်ဆွေရီ”ဟူ၍ အမည်ပေးထားပါသည်)

ဒေါ်ခင်နှင်းယု (ကျွန်တော်တို့ ငယ်သူတွေက ‘စုမေ’ဟု ခေါ်ကြပါသည်) စုမေ ကွယ်လွန်သွားသည့်အခါ လွမ်းသူတွေထဲတွင် ကျွန်တော်တို့ ခင်ဆွေရီ တို့လည်း ပါပါသည်။ ယခင်ကလည်း စုမေ သက်ရှိထင်ရှား ရှိစဉ်ကတည်းက ကျွန်တော် စုမေကို လွမ်းဖူးပါသည်။ ယခု စုမေ ကွယ်လွန်သွားသောအခါ ရှေ့က လွမ်းနှင့်ပြီးသား အလွမ်းတွေကိုကျော်ပြီး ကျွန်တော် မလွမ်းနိုင်တော့ပါ။ အရင်လွမ်းတဲ့အလွမ်းက အလွမ်းအား အင်ကြီးခဲ့ပြီ၊ သည်းခဲ့ပြီ ထင်ပါရဲ့။

စုမေနှင့် ပတ်သက်၍ မှတ်မှတ်ရရ ကျွန်တော်ရှေ့မှာ နှစ်ခါလွမ်းခဲ့ဖူး

ပြီ။ အလွမ်းကဗျာရေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ပထမတစ်ခါက ကျွန်တော်ကဗျာရေးသက် (၂)နှစ်သား ၁၉၈၄မှာ ဖြစ်သည်။ ဒုတိယတစ်ခါက ကျွန်တော် ကဗျာရေးသက် (၅)နှစ်သား ၁၉၈၇ မှာဖြစ်သည်။ အမှန်က စုမေကို လွမ်းတာထက် “မွေး”ကို တမ်းတတာဖြစ်မည်။ ဒါက ပြဿနာမရှိ။ ခင်နှင်းယုသည် မွေး၊ မွေးသည် ခင်နှင်းယုပဲ မဟုတ်လား။

မွေးကို ပထမအကြိမ် ကျွန်တော်လွမ်းသည့်အချိန်မှာ စုမေသည် လူသက် ၅၉ နှစ်၊ စာရေးသက် ၃၆ နှစ်ရှိနေပါပြီ။ ကျွန်တော်က ကဗျာ ရေးသက် ၂ နှစ်။ (လူသက် ၃၀)ထို ပထမအကြိမ် အလွမ်းမှာ အောက်ပါ ကဗျာဖြစ်သည်။

မွေးရဲ့ရင်ကို ဖြတ်သန်းခြင်း

“အတွတ်နှင့် မွေးတို့
အတူတကွ မွေးဖွားခဲ့သော
ဝါးခယ်မမြို့ပြင်ရှိ...”
မလွမ်းဘူးလား
ဝါးခယ်မည၊ လစိမ်းပြက်ရွန်း
နှင်းစွန်းပေကျံ၊ ဖန်စမှန်စ
ကွဲရဖိတ်လက်၊ ဆောင်းရဲ့လက်နဲ့
အေးစက်တိုးငြိမ်နေပြီလေ။
မြစ်ညှင်းည
ဝင်းပလွလွ၊ မြူစမြူန
မွေးမြရီစ၊ လှပထုံဝေ
ရင်ခုန်ချေမှ၊ တစ္ဆေတစ္ဆေ
ရေရောင်လရိပ်၊ ညမြစ်ဆိပ်မှာ
စိတ်လှုပ်ရှားရပါသော ခရီးသည်။
ထိုစဉ်ခဏ
ညရဲ့သဘော၊ ချွေးသံမောနဲ့
နှင်းတောခွဲဖြတ်၊ ကမ်းကိုကပ်ပြီ

ငါမတ်တတ်ထလိုက်၏။
 ဆွတ်ကျင်နေမှ
 တစ်ခန်းမရပ်၊ အလွမ်းဇာတ်လည်း
 မြတ်နိုးတမ်းတ၊ မေ့မရတော့
 ငါရဲ့ရင်မွန်ဦးက “မွေး” ရယ်လေ။
 အို...ရုတ်တရက်
 ဟက်ခနဲနီ၊ တီဘီပွင့်လွ
 နှင်းဆီစတွေ၊ သူမရင်ဖြင့်
 ကြွေရင့်အန်ကျ၊ ညတစ်ညမှာ
 လရောင်ကြယ်ရောင်၊ နှင်းငွေရောင်တွေ
 ညိုမှောင်သွေးစွန်းခဲ့ပြီကော။
 မောလိုက်တာကွယ်
 လွင့်ပြယ်ပျံ့နှေး၊ “မွေး” ရဲ့နှင်းဆီ
 အနီကူးစက်၊ သွေးကူးစက်ခဲ့
 အိပ်မက်မဟုတ်၊ ရင်ထဲလှုပ်ခတ်
 ရုပ်အဖွဲ့စည်း၊ မပြီးဆုံးနိုင်။
 “အာရောဂျ်” ကို
 ပြန်လာပါဦး၊ အနာဂတ်လက်ကျန်
 မနက်ဖြန်တွေ
 ခံစားပျိုမျစ်၊ သစ်လွဦးလေ။
 မြေနဲ့ကောင်းကင်
 မြင်နေသမျှ၊ ဘဝတစ်ခြမ်း
 စိမ်းလန်းနေဦးမှာပါပဲ “မွေး” ရယ်။
 “ခင်နှင်းယု” ည
 လရောင်ထဲမှာ၊ ငါဖြတ်သန်းမှ
 လွမ်းလည်းလွမ်းရ
 နှင်းစမြူစ၊ အဖြူထဲက

ရဲမြောင်းပ၊ မြင်ခဲ့ရပြီ
ငါ့ရင်ထဲက
မကျဆုံးနိုင်တဲ့ နှင်းဆီနီနီ။ ။

(ချယ်ရီ၊ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၈၄)

မွေးကို နောက်တစ်ခါ ဒုတိယအကြိမ် ကျွန်တော်တမ်းတပြန်သော အချိန်တွင် ကျွန်တော်က လူသက် ၃၃၊ ကဗျာရေးသက် ၅၊ စုမေက လူသက် ၆၂ နှစ်၊ စာရေးသက် အနှစ် ၄၀ ရှိပါပြီ။ ဒုတိယအလွမ်းမှာ ‘မွေးရဲ့နှင်းဆီ ကြည်အေးရဲ့မိ’ ဟု အမည်ပေးထားသော ကဗျာရှည်ဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၈၈ခုနှစ် ဇူလိုင်လထုတ် အိပ်မက်ဖူးမဂ္ဂဇင်းတွင် ပုံနှိပ်ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ ကဗျာကအခန်း (၄)ခန်း ပါပါသည်။ ကဗျာက ရှည်လျားသဖြင့် ယခု အခန်း (၂)တစ်ခု တည်းကို ကောက်နုတ်ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

(၂)

“အို...ရတ်တရက်
ဟက်ခနဲနီ၊ တီဘီပွင့်လွ
နှင်းဆီစတွေ၊ သူမရင်ဖြင့်
ကြွေရင့်အန်ကျ၊ ညတစ်ညမှာ”

အောင်ဝေး
(မွေးရဲ့ရင်ကို ဖြတ်သန်းခြင်းမှ)

မိရဲ့
ဒီဇူလိုင်မှာ
ခေတ်ပြိုင်ကဗျာဆရာ
ငါ...၃၃
မွေးနေ့ဖြတ်သန်းသွားဦးတော့မယ်။
အဲဒီ ၃၃
ကြေကွဲနေတုန်း
လွမ်း၍မဆုံးခင်

ငါလုံးလုံး
 ယူကျုံးမရ ဖြစ်ရတော့မယ်။
 ကွယ်...အမှတ်ရနေလျက်
 ၁၉၈၇ ဇွန်လ ၁၁ ရက်
 မိုးမှုန်ပက်ခဲ့
 ငါ့ရင်ပျက်ပြီ
 ပွက်အန်သွေးခဲ
 ထွေးခံမှာလည်း
 ရဲခနဲလေ
 ရွဲဖြာစိုနွေး
 နီနီစွေးဟာ
 “မွေး” ရဲ့နှင်းဆီ
 ပြာဝေရီတဲ့
 တီဘီ တီဘီပါပဲကွယ်။
 တစ်ခါတုန်းက
 ငါလွမ်းတခဲ့ဖူး
 ရင်မွန်ဦးမှာ
 ကူးယူခံစား
 ဖြတ်သန်းသွားခဲ့
 အားလုံးရဲ့ကဗျာ
 “မွေး” ရဲ့ကဗျာ
 ငါ့ကဗျာလေ
 “အာရောဂျံကို
 ပြန်လာပါဦး၊ အနာဂတ်လက်ကျန်
 မနက်ဖြန်တွေ
 စံစားပျိုမျစ်၊ သစ်လွဦးလေ။
 မြေနဲ့ကောင်းကင်
 မြင်နေသမျှ၊ ဘဝတစ်ခြမ်း

လရောင်တစ်ခြမ်း

စိမ်းလန်းနေဦးမှာပါပဲမွှေးရယ်”
 ရင်ထဲကဆွေး
 “မွှေး”ရဲ့နှင်းဆီ
 အနီကူးစက်
 သွေးကူးစက်ခဲ့
 အိပ်မက်မဟုတ်
 ရင်ထဲလှုပ်ခတ်
 အဆုတ်တစ်ခြမ်း
 ငါလွမ်းစရာ
 ပန်းပွင့်မှာလည်း
 ဒဏ်ရာတွေနဲ့ပါပဲကွယ်။
 ငါ့ရင်ထဲ
 ကြေကွဲစရာ
 ဒီတစ်ခါ
 အရုဏ်ရှာတဲ့ငှက်
 အမှောင်လက်က
 ရုန်းမထွက်နိုင်ရင်
 ရုန်းမထွက်နိုင်တော့ဘူးဆိုရင်...။
 ဒေါက်တာစိုးသန်း
 ဒေါက်တာမျိုးမင်း
 ဒေါက်တာအုန်းကြည်မြင့်
 ...စသဖြင့်
 ဆရာဝန် ဆေးစာဟာ
 ငါ့ကို
 ကဗျာနဲ့ခွဲ
 ငါ့ရင်ကွဲပြီ
 စွဲစွဲနှစ်နှစ်
 တစ်နှစ်မက...နှစ်နှစ်

ကုသခံရစ်
 ရေရှည်မြစ်မှာ
 မနစ်စေရ
 အသစ်တစ်ဘဝ
 လှပတစ်ခေတ်
 ပြန်၍ဖြစ်မည်တဲ့လေ။
 မိရေ...
 အဲဒီခဏက
 မြောင်းမြညမျိုး
 ရွာတဲ့မိုးဟာ
 အဆိုးဆုံးပဲထင်ပါရဲ့ကွယ်။
 “အို...ရတ်တရက်
 ဟက်ခနဲနီ၊ တီဘီပွင့်လွ
 နှင်းဆီစတွေ”
 နှင်းဆီစတွေ...
 လရောင်ပျပျ
 ညမှောင်စမှာ
 ငါ့ရင်ကွဲအက်
 “မွေး”ရဲ့လက်နဲ့
 ပွင့်ပြက်နီမြန်းခဲ့ပြီလား။

ယခုအခါ ဆရာမကြီး ဒေါ်ခင်နှင်းယုသည် ကွယ်လွန်ခဲ့ပါပြီ။
 အမှန်က ဒေါ်ခင်နှင်းယုသည် မသေပါ။ မွေးသည် မသေပါ။ အနုပညာသည်
 ဘယ်တော့မှ မသေဆုံးပါ။

ကမ္ဘာ့သမိုင်းမှာ မမေ့နိုင်စရာ ဖြစ်ရပ်တစ်ခု ရှိပါသည်။ ၁၈၄၈ ခုနှစ်
 တွင် ဂျာမနီနိုင်ငံ၌ ကားလ်မတ်နှင့် အိန်ဂျယ်တို့က ‘ကွန်မြူနစ် မင်နီဖက်စတို’
 ကျမ်းကို ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။ ထိုနှစ်ထဲမှာပင် ပြင်သစ်နိုင်ငံ၌
 အလက်ဇန်းဒါးဒူးမား(အငယ်)က ‘ကင်မီလီ’ဝတ္ထုကို ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။

ယခုအခါ ‘ကွန်မြူနစ်မင်နီဖက်စတို’က ခေတ်ကုန်ဆုံးသွားခဲ့ပြီ ဖြစ်သော်

လရောင်တစ်ခြမ်း

လည်း ‘ကင်မီလီ’က ခေတ်ကုန်ဆုံးမသွားသေးပါ။ ဘယ်တော့မှလည်း ကုန်ဆုံးသွားမည် မဟုတ်တော့ပါ။ အနုပညာသည် ဘယ်တော့မှ မသေဆုံးပါ။ ရသစာပေသည် ဘယ်တော့မှ မသေဆုံးပါ။

“မွှေး”သည် အနုပညာ၊ “မွှေး”သည် ရသစာပေ၊ ထို့ကြောင့်မွှေးသည် ဘယ်တော့မှ မသေဆုံးပါ။ မွှေးသည် ခင်နှင်းယု၊ ခင်နှင်းယုသည်မွှေး၊ ထို့ကြောင့် ခင်နှင်းယုသည် ဘယ်တော့မှ မသေဆုံးနိုင်ပါ။

မသေဆုံးနိုင်သူ ဇီဝဇိးငှက်၏ ဝိညာဉ်အတွက် ကျွန်တော်မသေမချင်း လွမ်းနေဦးမည် ဖြစ်ပါသည်။ ။

[ချယ်ရီ၊ မေ ၂၀၀၃]

လရောင်တစ်ခြမ်း

(၁)

တစ်ခါတုန်းကဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်သည် အနုပညာသစ်ဆိုင်ရာ ပြဿနာများနှင့် ပတ်သက်၍ ကဗျာတစ်ပုဒ်ရေးဖွဲ့ခဲ့ဖူးပေသည်။ ထိုကဗျာကို ၁၉၈၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်လထုတ် စံပယ်ဖြူ မဂ္ဂဇင်းတွင် ပုံနှိပ်ဖော်ပြခဲ့သည်။ ကဗျာ၏အမည်မှာ “ပျောက်ဆုံးနေသော လှေကားထစ်များ” ဟူ၍ဖြစ်ပါသည်။ ကဗျာမှာ အောက်ပါ အတိုင်း ဖြစ်သည်။

“တောင်ထိပ်မှာ ပန်းတိုင်ရှိသတဲ့။

တောတွေကို ရှင်းကြ။

မြေသားကိုထွင်း

လှေကားထစ်တွေခင်းကြ။

မြဆူးတောလမ်း

ဖြတ်သန်းရဲရဲ

လူစုမကွဲစေနဲ့

ဒါ...လွမ်းသူရဲ့ပွဲပဲမောင်။

နေ့မှာနေရောင်

ညမှာ လရောင် ကြယ်ရောင်

(သံလိုက်အိမ်မြှောင်မလိုပါ)

တောင်ယာတောမီး

ကြည့်ပြီးတဲ့နောက်
 ခရီးမတ်စောက်
 လမ်းကောက်ချင်ကောက်
 တောင်ထိပ်ကိုရောက်ဖို့ပဲလေ။
 တောတွေကိုရှင်းကြ။
 မြေသားကိုထွင်း
 လှေကားထစ်တွေခင်းကြ။
 ဝိညာဉ်သန့်ရှင်းပြီဆိုရင်
 ချီတက်တောင်ပေါ်
 ခေတ်အဖော်တွေ
 တောကျော်မြောင်ပတ်
 စိတ်ဓာတ်ရေးရာအရ
 လမ်းခုလတ်ဟာ အရေးကြီးတယ်။
 တောတွေကိုရှင်းကြ။
 အင်း...အလင်းပန်းနု
 ချစ်သူ့ ရာဇဝင်ခန်း
 တောင်တစ်ခြမ်းမှာ
 တောလမ်းနက်နက်
 စိတ်ဓာတ်ပျက်တုန်း
 အနာဂတ်ငှက်တစ်ကောင်
 တစ်ဖက်တောင်တစ်ခြမ်း
 အမှောင်လွှမ်းချိန်
 (ကျမ်းကျိန်စရာမလို)
 လွမ်းမြိန်ချိုတဲ့
 ဆိုကရေးတီး အဆိပ်ခွက်
 ကျသက်လှေကားထစ်
 အနုပညာသစ်ကိုများ
 ခေတ်ပြိုင်ရှာတွေ့ ခဲ့ပလားကွယ်”

အမှန်က ထိုကဗျာမှာ ကဗျာဆရာတစ်ယောက်က သူ ဖြတ်သန်းနေရသော သမိုင်းခေတ်ပြိုင်ထဲမှနေ၍ သူ၏ကဗျာအလုပ်ကို ပြန်လည် စေ့ငှသုံးသပ်ကြည့်ခြင်းသာဖြစ်သည်။ ကဗျာထဲတွင် သူက “အနုပညာသစ်” “ခေတ်ပြိုင်” စသည့် စကားလုံးများကို သုံးခဲ့သည်။ သူဆိုလိုသော ခေတ်ပြိုင်အနုပညာသစ်မှာ သူနှင့် အဓိကအသက်ဆိုင်ဆုံးဖြစ်သည့် ကဗျာသစ်အကြောင်းပင် ဖြစ်သည်။

သူက ကဗျာထဲတွင် (တစ်ဖက်တောင်တစ်ခြမ်း၊ အမှောင်လွှမ်းချိန်) ဟု ရေးခဲ့လိုက်သည်။ အခြားတောင်တစ်ဖက်ခြမ်းမှာကော။ သူက ယခုနေခါတွင် စိတ်ကူးဖြင့်ပင်တောင်၏ အခြားတစ်ဖက်ခြမ်းကို လရောင်လွှမ်းခြုံထားသည်ဟု ထင်မြင်ယူဆလိုက်မိတော့သည်။

(၂)

ကျွန်တော်၏ ကဗျာဆရာဘဝမှာ ၁၉၈၂ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလထုတ် မိုးဝေမဂ္ဂဇင်းပါ “မိုးရေထဲက ဝတ္ထု” ကဗျာနှင့် စတင်ပါသည်။ ကဗျာဆရာတစ်ယောက်အနေနှင့် ကျွန်တော်ပထမဦးဆုံးရေးသားခဲ့သော ဆောင်းပါးမှာ ဆရာ ဒေါင်းနွယ်ဆွေကို တုံ့ပြန်ခဲ့သော “ကာရန်မဲ့ ကာရန်ပျက်ပြဿနာ” (မိုးဝေ၊ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၈၄) ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်ဆက်ရေးသားဖြစ်သော ဒုတိယမြောက် ဆောင်းပါးမှာ ၁၉၈၆ ခုနှစ် ဧပြီလထုတ် ရုပ်ရှင်အောင်လံ မဂ္ဂဇင်းပါ “လှပသော ပဋိပက္ခ” ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းဆောင်းပါးမှာ ဆရာဦးအောင်သင်းကို တုံ့ပြန်ရေးသားချက် ဖြစ်လေသည်။ ထိုနောက်ပိုင်း ကျွန်တော် ကဗျာများနည်းတူ အခါ အားလျော်စွာ စာပေနှင့် အနုပညာဆိုင်ရာ ဆောင်းပါးတွေကိုလည်း အစဉ်အဆက် ရေးဖြစ်သွားတော့သည်။

ကဗျာဆရာ တစ်ယောက်အဖို့ အခက်ခဲဆုံးအလုပ်မှာ စကားပြေကို စကားပြေနှင့်တူအောင် ရေးရသော အလုပ်ပဲဖြစ်မည်ဟု ကျွန်တော် ယနေ့တိုင် ခံယူထားပါသည်။ ကဗျာဆရာတစ်ဦးအနေနှင့် စကားပြေ (ဆောင်းပါးဝတ္ထု၊ ရသစာတမ်းစသည်) ရေးရတာ ကျားမြီးဆွဲရသလို၊ မြွေမြီးဖမ်းရသလိုပဲလို့လည်း ကျွန်တော် အရွံ့အကြောက်ရှိခဲ့ပါသည်။ ရွံ့ရွံ့ကြောက်ကြောက်နဲ့ပဲ ကျွန်တော် စကားပြေ (ဝတ္ထုတွေ၊ ဆောင်းပါးတွေ) ရေးဖြစ်ခဲ့တာပါလားဟု ယခုနေအခါ ပြန်သုံးသပ်ရမိပါသည်။

ဆရာဒဂုန်တာရာကတော့ ဆိုခဲ့ဖူးသည်။

“ကဗျာသမားလော၊ စကားပြေ သမားလောက စင်စစ်အရေးကြီးလှသည် မဟုတ်။ ဘာရေးသလဲက ပို၍ အရေးကြီးသည်ဟု သူထင်သည်။ စာပေဆိုသည်မှာ ဖော်ပြမှု ပုံသဏ္ဍာန်ဖြစ်သည်မဟုတ်လား။ ကဗျာစိတ်ကူးပေါ်လာလျှင် ကဗျာ ဖွဲ့မည်။ စကားပြေရေးချင်လာလျှင် ဝတ္ထုရေးမည်။

.....

သူသည် အနီနှင့်အပြာကို စပ်ချင်သည်။ ဆန့်ကျင်ဘက်ပေါင်းစည်းခြင်းကို နှစ်သက်သည်။ ခရမ်းရောင်ကို ချစ်သည်။ ရှေးသီချင်းကြီးကို ခေတ်ဟန်ဖြင့် တီးခတ်ချင်သည်။ သူ့ခေတ်၌ သူ ခံစားရသမျှကို ခံစားမှုရသပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့် ဖော်ပြချင်သည်။ သူ့နေသော လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီးအား ယခုထက်သာလွန်ကောင်းမွန်သော လူ့အဖွဲ့အစည်းသို့ ပြောင်းလဲချင်သည်”

(ဒဂုန်တာရာ၊ ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ်၊ ပထမအကြိမ်၊ ၁၉၆၉၊ ပုဂံစာအုပ်တိုက်)

(၃)

သည်လိုဖြင့် ကျွန်တော့်ဘက်ကတော့ တတ်နိုင်သမျှ လရောင်နှင့် လွမ်းခြုံလိုက်ပါသည်။ ကျွန်တော့်လရောင်က မပြည့်စုံနိုင်မှန်းလည်း သိပါသည်။ ထို့ကြောင့် ‘လရောင်တစ်ခြမ်း’ လို့ပဲ ကျွန်တော်ဆိုတော့မည်။ လရောင်အတိ ပြည့်လျှမ်းနေသော ကျွန်တော်တို့၏ ကဗျာညညများကို ကျွန်တော်မျှော်လင့်နေပါသည်။ ။

[ပိတောက်မြေ၊ ဇွန် ၂၀၀၃]

မုဆိုးစိုင်းသင် ဂျာနယ်လစ်ဇင်

“မုဆိုးစိုင်းသင် ဂျာနယ်လစ်ဇင်” ဆိုတာ ဘာလဲ။

“...ခက်တာက ကျွန်တော်သည် ဂျာနယ်အရေးအသားကို မတတ်။ ဂျာနယ်လစ်ဇင်ကို နားမလည်။ ကျွန်တော်က **Journalist**လည်းမဟုတ်။ ကျွန်တော်က **Poet** ဖဲ။ ကဗျာဆရာပဲမဟုတ်လား။ သည်နေ့ တံခါးဖွင့်ဝါဒခေတ်တွင် ကဗျာဆရာလည်း ဂျာနယ်မှာ ရေးချင်စိတ်ရှိလျှင် ရေးလို့ရနေပါပြီ။ ကျွန်တော်ရေးချင်ပါသည်။ မရေး တတ်၍ပါ။ ရေးလျှင်စာမူခရမည်။ ကျွန်တော်လိုချင်ပါသည်။ သို့သော် ဂျာနယ်မှာ ကျွန်တော် ဘာရေးရမည်နည်း။ ကျွန်တော်ကျွမ်းကျင်သည်မှာ ဝတ္ထုမဟုတ်၊ ဆောင်းပါးလည်းမဟုတ်၊ ကဗျာသာပဲဖြစ်သည်။ မဂ္ဂဇင်း တွေမှာ ကျွန်တော်ဝတ္ထု ရေးသည်။ ဆောင်းပါးရေးသည်။ တတ်လို့တော့ မဟုတ်ပါ။ ကျွန်တော် အမှန်တကယ် တတ်သည်မှာ ကဗျာပဲဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်၏ ကဗျာကို ဂျာနယ်တစ်စောင်စောင်သို့ သွားပေးလျှင်လည်း ထည့်မည် မဟုတ်ပါ။ ယနေ့ လူတိုင်း ဂျာနယ်ထုတ်လာကြသည်။ ရင်းနှီးသူများက သူတို့ဂျာနယ်အတွက် စာမူတောင်းကြပါသည်။ ဝမ်းသာ ရပါသည်။ သို့သော် ကျွန်တော် ဂျာနယ်ရေးဟန် မတတ်။ တချို့က တမင်ကို စာမူခပေးချင်လွန်းသဖြင့် အတင်းတောင်းကြပါသည်။ ကျွန်တော်က မရေးနိုင်၊ မရေးတတ်။ သည်တော့ ကျွန်တော် ဂျာနယ် အရေးအသား၊ ဂျာနယ်ရေးဟန်ကို တိတ်တိတ်ပုန်း လေ့ကျင့်နေရသည်။ ဂျာနယ်ရွှေခေတ်မှာ ကဗျာဆရာလည်း ဂျာနယ်လစ်ဖြစ်အောင် လုပ်ရချေ

တော့မည်။ ဖြစ်မဖြစ်တော့ကား မသိ”

အဲဒါက ၁၉၉၇ ဒီဇင်ဘာလထုတ် ချယ်ရီမဂ္ဂဇင်းမှာ ကျွန်တော်ရေးခဲ့ဖူးတာ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီတုန်းကတော့ စာနယ်ဇင်း အရေးအသားဆိုတာ ကျွန်တော့်အတွက် အခက်အခဲတစ်ခုဖြစ်နေတယ်။ ကျွန်တော်က **Literature** သမားမဟုတ်လား။ **Journalism** ရယ်လို့ ဆိုလာတဲ့အခါ ကိုယ်က ဘာမှမသိ။ ကိုယ့်အတွေ့အကြုံနှင့် ကိုယ်ကတော့ ၁၉၈၈ ရောက်တော့မှ သတင်းစာပညာ၊ ဂျာနယ်ပညာကို မုဆိုး စိုင်းသင် တတ်လာခဲ့ခြင်း။ တတ်တယ်ဆိုလို့လည်း သတင်းစာကျောင်းတက်၊ ဒစ်ပလိုမာလက်မှတ်ရ၊ နိုင်ငံခြားသင်တန်းသွား၊ အဲဒီလိုတွေတော့မဟုတ်ပါ။ မိုးထဲလေထဲမုန်တိုင်းထဲမှာ **Literature** ရေစီးကြောင်း ရုတ်တရက် ခေတ္တ အရှိန်အဟုန် ရပ်တန့်သွားတဲ့အခါ **Journalism** က ဒီရေမြင့် သစ်လာခဲ့ခြင်းပါ။ အဲဒီလောက်တော့ ကျွန်တော် စာနယ်ဇင်း စတိုင်အနည်းအကျဉ်း ရှိခဲ့တယ်လို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ထင်တယ်။

ဂျာနယ်လစ်ဇင် ကကြီး ခကွေးလောက်ကိုတော့ ကျွန်တော် ပေါင်မုန့်စား ကော်ဖီသောက်လောက် နားလည်ခဲ့။ သို့သော် **New Journalism** စာနယ်ဇင်း အရေးအသားသစ်ဆိုပြီး ထပ်မံဆန်းပြားလာပြန်တဲ့ အခါကျတော့ ကျွန်တော် လိုက်မမီနိုင်တော့ပါ။

သို့သော် လူမတတ်ပေမဲ့ လက်ဖက်ထုပ်ကတော့ တတ်ပါတယ်ဆိုလား။ ကျွန်တော် ရနံ့သစ် မဂ္ဂဇင်းမှာ ရေးခဲ့တဲ့ နိုင်ငံတကာ ခံစားမှုဆောင်းပါးတွေဟာ အဲဒီ **New Journalism** ထဲမှာ အကျုံးဝင်တာပေါ့လို့ စာနယ်ဇင်း ပညာရှင်တွေ၊ သတင်းစာဆရာကြီးတွေက ပြောလာတဲ့အခါကျမှ ကျွန်တော် သဘောပေါက် ရတော့တယ်။

Printing Journalism ပြီးတော့ ကျွန်တော်က **Television Journalism** ဘက်ကို ထိုးဖောက်ကြည့်ချင်လာတယ်။ စွန့်စမ်းကြည့်ချင်လာတယ်။ ဆရာမောင်ခက်ပန် မကွယ်လွန်ခင်က ကျွန်တော်တို့ ကြိုးပမ်းခဲ့ကြတယ်။ နဂိုကတည်းက အိပ်မက်ဖူး မဂ္ဂဇင်းကာလ (၁၉၈၈)မှာကတည်းက ကျွန်တော်က မြတ်လေးကျောင်းဆင်း။ ရုပ်ရှင်ပညာကို မြတ်လေး **School** မှာ ကျွန်တော် သင်ကြားခဲ့တယ်။ လက်တွေ့အနေနဲ့ **Docudrama** တွေလုပ်ဖို့ စာရေးဆရာ

လည်းဖြစ် ရုပ်ရှင် ဒါရိုက်တာလည်းဖြစ်တဲ့ ဆရာမောင်ခက်ပန်နဲ့ ကျွန်တော်တို့ အဖွဲ့က ကြိုးပမ်းခဲ့ကြခြင်း။ အဲဒီ **Television Journalism** ကို ကျွန်တော်တို့ စိတ်ဝင်တစားနဲ့ ကြိုးပမ်းဖန်တီးခဲ့စဉ်တုန်းက ဆရာမမသီတာ (စမ်းချောင်း)တို့၊ ဆရာဓာတ်ပုံ တက္ကသိုလ်အေးမြင့်တို့လည်း ပါတာပေါ့။

နောက်ပိုင်းမှာ ပိုင်သနဲ့ ကျွန်တော်တို့ ဗီဒီယိုမဂ္ဂဇင်းတစ်ခုကို စမ်းသပ်ဖို့ ကြံစည်ခဲ့တယ်။ ဒီနေ့အနေအထားနဲ့ ပြန်ချိန်ထိုးကြည့်တဲ့အခါ အဲဒီ **Television Journalism** ဟာ အခုအခေါ် **Infotainment (Information + Entertainment)** သတင်းဖျော်ဖြေမှု၊ ဒါမှမဟုတ် **Infomercial (Information + Commercial)** သတင်းကြော်ငြာ အဲဒီလို ဖြစ်လေမလား။

ကျွန်တော် ကဗျာဆရာတစ်ယောက်အနေနဲ့ ဂျာနယ်လစ်ဇင်ကို စိတ်ဝင်စားလာခဲ့မှန်း နောင်ကျတော့မှ တဖြည်းဖြည်း ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် ပြန်တွေ့မြင်လာရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ အခု ကျွန်တော် ကဗျာဆရာ ဂျာနယ်လစ်။

“ကဗျာဆရာ” ကတော့ ပရိသတ်က တံဆိပ်ခတ်နှိပ်ကာ သတ်မှတ်ထားခြင်းဖြစ်လို့ ကျွန်တော်လိပ်ပြာလုံတယ်။ “ဂျာနယ်လစ်” ဆိုတာကတော့ ကျွန်တော့်ကိုယ် ကျွန်တော် (**Self-style**) သတ်မှတ်ထားတာပါ။ ဘယ်သူကမှ အသိအမှတ်ပြုထားတာတော့ မဟုတ်ပါ။ ကျွန်တော့်မှာ **Dip in Journalism** ဆိုတာလည်း မရှိပါ။ သို့သော် ကျွန်တော်တတ်သလောက် မှတ်သလောက်ရေးနေတဲ့ စာနယ်ဇင်း အရေးအသားဆောင်းပါးတွေကို သတင်းစာပညာရှင်တွေက လက်ခံတယ်ဆိုတဲ့အတွက် လိပ်ပြာတော့ မသိမ်ငယ်ပါ။

အရေးကြီးတာက ဒီနေ့ **Globalization & Information Technology** ခေတ်မှာ ကျွန်တော်တို့ အံဝင်နေဖို့ပဲမဟုတ်လား။

အံဝင်နေအောင် ဘာတွေလိုအပ်သလဲ။ အတ္တဉ္စုံမှောင်မည်း ကျဉ်းကျုတ် ကလေးထဲကနေ အပြင်ထွက်ကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင်-

- (၁) ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု
- (၂) ပွင့်လင်းမှု

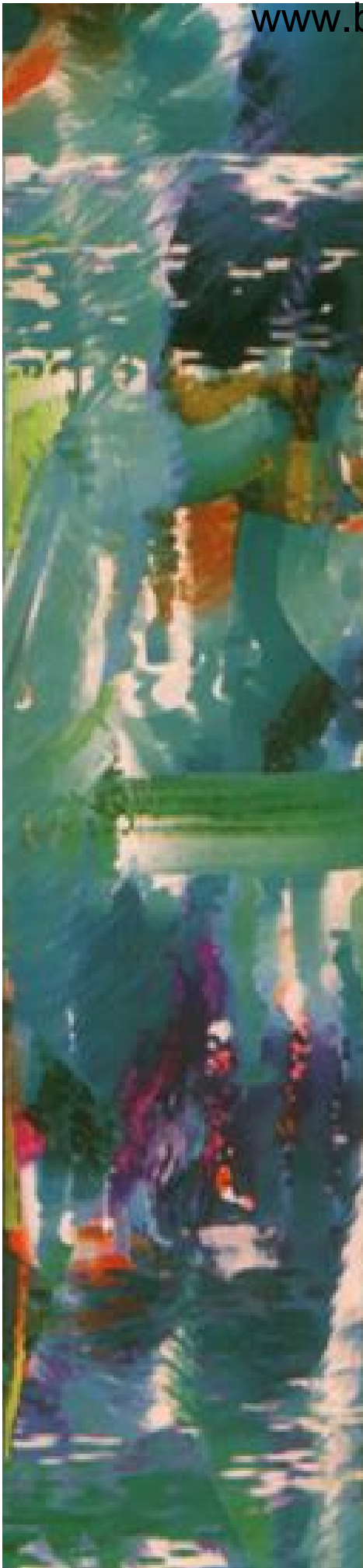
ဒီနှစ်ချက်လိုအပ်တယ်လို့ ကျွန်တော်က ဂျာနယ်လစ်ဇင်အသိနဲ့ တွေးမြင်သဘောပေါက်လာပါတယ်။

ယခုအခါ ကျွန်တော်တို့ ကဗျာဆရာတွေလည်း အခြားသူတွေနည်းလိုပဲ

သတင်းနည်းပညာ အဝေးပြေးလမ်းမကြီးကြောင့် ပေါ်ပေါက်လာတဲ့ ကမ္ဘာ့ရွာကြီး
မှာ နေထိုင်နေကြသူများ ဖြစ်လာကြပြီ မဟုတ်လား။ ။

[Image ဇွန် ၂၀၀၃]

အောင်မင်း
လရောင်တစ်ခြမ်း